JULIANE KOKOTT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2011. június 28.[1]

Tartalomjegyzék

I – Bevezetés ..... I - 11858

II – Jogi háttér ..... I - 11858

A – A KHV-irányelv ..... I - 11858

B – A madárvédelmi irányelv ..... I - 11860

C – Az élőhelyirányelv ..... I - 11861

III – A tényállás, a pert megelőző eljárás és a felek kérelmei ..... I - 11863

IV – A jogkérdésről ..... I - 11867

A – A „Nueva Julia” és „Ladrones” projekteknek az „Alto Sil” madárvédelmi területre tekintettel történő engedélyezéséről ..... I - 11867

1. A projektek vizsgálatának szükségességéről ..... I - 11868

2. Az „Alto Sil” KVT védelmére vonatkozó célkitűzésekkel való összeegyeztethetőségre vonatkozó vizsgálatról ..... I - 11870

B – Az „Alto Sil” madárvédelmi terület veszélyeztetéséről ..... I - 11873

1. Az élőhelyirányelv 6. cikke (2) bekezdésének alkalmazandóságáról ..... I - 11873

2. A projektek hatásairól ..... I - 11876

1 – Eredeti nyelv: német.

a) A területfelhasználásról ..... I - 11876

b) A szomszédos területekre gyakorolt hatásokról ..... I - 11878

c) A külszíni kitermelési projektek elszigetelő hatásáról ..... I - 11879

d) Részeredmény ..... I - 11880

3. Spanyolország felelősségéről ..... I - 11880

4. A siketfajd veszélyeztetésének igazolásáról ..... I - 11881

5. Részeredmény a második jogalap második részéről ..... I - 11884

C – Az „Alto Sil” javasolt közösségi jelentőségű természeti terület (KJTT) ideiglenes védelméről ..... I - 11884

D – A projekteknek az „Alto Sil” KJTT-re tekintettel való engedélyezéséről ..... I - 11886

E – Az „Alto Sil” KJTT károsodásáról ..... I - 11887

1. A védett élőhelytípusok megsemmisítéséről ..... I - 11888

2. A szomszédos területek zavarásáról és az elszigetelő hatásról ..... I - 11889

3. Részeredmény a negyedik jogalap második részéről ..... I - 11891

F – A KHV-irányelvről ..... I - 11891

1. A környezeti hatások vizsgálatának szükségességéről ..... I - 11891

2. A megvizsgált környezeti hatásokról ..... I - 11892

V – A költségekről ..... I - 11895

VI – Végkövetkeztetések ..... I - 11896

I – Bevezetés

1. A jelen kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárásban az Európai Bizottság azt kifogásolja, hogy a Spanyol Királyság Kasztília és León régióban a különböző külszíni kitermelési tervek engedélyezése és a kitermelés ellenőrzése során megsértette a környezeti hatásvizsgálatról szóló irányelvet [2] és az élőhelyirányelvet. [3] E projektek az élőhelyirányelv és a madárvédelmi irányelv [4] által védett területen belül találhatók. A Bizottság egyes projektek környezeti hatásainak vizsgálatát és a terület veszélyeztetését kifogásolja.

2. A felmerült jogkérdések többsége megoldható az ítélkezési gyakorlat alapján. Mindeddig azonban nem tisztázták, hogy az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdése értelmében vett élőhelykárosodás és előhelymegzavarás elkerülésére vonatkozó kötelezettség meddig terjed, ha olyan projektek hatásairól van szó, amelyeket az élőhelyirányelv védelmi jellegű rendelkezései alkalmazásának kezdete előtt engedélyeztek. [5] A környezeti hatásvizsgálatról szóló irányelv (a továbbiakban: KHV-irányelv) szerinti környezeti hatásvizsgálat szükséges tartalma is tisztázatlan. [6] Egyébiránt az ügy mindenekelőtt az összetett tényállás értékelése kapcsán vet fel nehézségeket.

II – Jogi háttér

A – *A KHV-irányelv*

3. A KHV-irányelv 2. cikkének (1) bekezdése ezen irányelv célját határozza meg:

„A tagállamok meghoznak minden olyan intézkedést, amely ahhoz szükséges, hogy az engedély megadása előtt többek között a jellegüknél, méretüknél vagy elhelyezkedésüknél fogva, a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek engedélyezése kötelező

2 – Az 1997. március 3-i 97/11/EK tanácsi irányelvvel (HL L 73., 5. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 3. kötet, 151. o.) módosított, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 1985. június 27-i 85/337/EGK tanácsi irányelv (HL L 175., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 248. o.).

3 – A legutóbb a 2003. szeptember 29-i, 1882/2003/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 284., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 4. kötet, 447. o.) módosított, a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv (HL L 206., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 102. o.).

4 – A vadon élő madarak védelméről szóló, 1979. április 2-i 79/409/EGK tanácsi irányelv (HL L 103., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 98. o.). A 2009. november 30-i 2009/147/EK irányelvvel egységes szerkezetben (HL 2010. L 20., 70. o.).

5 – Ezzel kapcsolatban lásd különösen az alábbi 68. és azt követő pontokat, valamint az alábbi 106. és azt követő pontokat.

6 – Ezzel kapcsolatban lásd különösen az alábbi 168. és azt követő pontokat.

legyen, és esetükben hatásvizsgálatot végezzenek. Ezeket a projekteket a 4. cikk határozza meg."

4. A KHV-irányelv 3. cikke tartalmazza a környezeti hatásvizsgálat tárgyát:

„A környezeti hatásvizsgálat minden egyedi esetre vonatkozóan a 4–11. cikkel összhangban megfelelő módon azonosítja, leírja és értékeli az egyes projektek közvetlen és közvetett hatásait a következő tényezőkre vonatkozóan:

– emberek, az állat- és növényvilág;

– talaj, víz, levegő, éghajlat és a táj;

– anyagi javak és a kulturális örökség;

– az első, a második és a harmadik franciabekezdésben említett tényezők közötti kölcsönhatás."

5. A KHV-irányelv 4. cikkének (1) bekezdése és I. mellékletének 19. pontja értelmében a 25 hektárt meghaladó kitermelési felülettel rendelkező külszíni bányákat – az 5–10. cikkel összhangban – vizsgálatnak kell alávetni.

6. A KHV-irányelv 5. cikke szabályozza, hogy a környezeti hatásvizsgálat keretében milyen információkat kell közölni:

„(1) Azon projektek esetében, amelyek a 4. cikk alapján az 5–10. cikkel összhangban környezeti hatásvizsgálatra kötelezettek, a tagállamok elfogadják azokat az intézkedéseket, amelyek biztosítják, hogy a projektgazda a IV. mellékletben meghatározott információkat megfelelő formában közli, amennyiben:

a) a tagállamok úgy ítélik meg, hogy az információ lényeges az engedélyezési eljárás adott szakaszában, és az adott projekt, projekttípus vagy a várhatóan érintett környezeti jellemzők szempontjából;

b) a tagállamok úgy ítélik meg, hogy figyelembe véve többek között a jelenlegi ismereteket és a vizsgálati módszereket, ésszerűen elvárható a projektgazdától ennek az információnak az összeállítása.

(2) […]

(3) A projektgazda által az (1) bekezdés alapján benyújtandó információ legalább a következőket tartalmazza:

– a projekt leírása, beleértve a projekt helyére, kialakítására és méretére vonatkozó információkat,

– a jelentős kedvezőtlen hatások elkerülésére, csökkentésére és – lehetőség szerint – ellensúlyozására tervezett intézkedések leírása,

– a projekt várható fő környezeti hatásainak meghatározásához és vizsgálatához szükséges adatok,

– a projektgazda által megvizsgált főbb alternatívák áttekintése, és a választás főbb okainak megjelölése, figyelembe véve a környezeti hatásokat;

– az 1–3. franciabekezdésekben említett adatok nem technikai jellegű összefoglalása.

[…]”

7. A KHV-irányelv 5. cikkének (1) bekezdése szerinti információkat a IV. melléklet pontosítja:

„[…]

4. A javasolt projekt feltehetően jelentős környezeti hatásainak jellemzése1, amelyek a következőkből erednek:

– a projekt létesítményeinek megléte,

– a természeti erőforrások használata,

– szennyezőanyagok kibocsátása, környezetkárosítás okozása és a hulladék ártalmatlanítása;

valamint a projektgazda által a környezeti hatások előrejelzésére használt módszerek jellemzése.

[…]

([1]) Az ismertetés kiterjed a projekt valamennyi közvetlen és bármely közvetett, másodlagos, kumulált, rövid, közép- és hosszú távú, tartós és átmeneti, kedvező és kedvezőtlen hatására.”

B – *A madárvédelmi irányelv*

8. A madárvédelmi irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdése előírja, hogy a tagállamoknak az irányelv I. mellékletében szereplő madarak

és a vonuló madarak védelmére különleges természetvédelmi területekként (a továbbiakban: KVT) megfelelő területeket kell kijelölni.

9. A madárvédelmi irányelv I. mellékletében szerepel különösen a siketfajd (*Tetrao urogallus*).

10. A madárvédelmi irányelv 4. cikke (4) bekezdésének első mondata szabályozza a KVT védelmét:

„Az (1) és (2) bekezdésekben meghatározott védett területek vonatkozásában a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket az élőhelyek szennyezésének vagy elpusztításának, illetve a madarak bármiféle zavarásának elkerülése érdekében, amennyiben azok e cikk céljai szempontjából jelentőséggel bírnak".

C – *Az élőhelyirányelv*

11. Az élőhelyirányelv 4. cikkének (1) bekezdése és III. melléklete (1. szakasz) értelmében a tagállamok a Bizottságnak javaslatokat tesznek olyan területekre, amelyeken előfordulnak az I. mellékletben felsorolt természetes élőhelytípusok, illetve a II. mellékletben felsorolt őshonos fajok. A Bizottság e javaslatok közül a 4. cikk (2) bekezdése és a III. melléklet (2. szakasz) értelmében kiválasztja azon területeket, amelyeket felvesz a közösségi jelentőségű természeti területek (a továbbiakban: KJTT) jegyzékébe.

12. Az élőhelyirányelv értelmében védendő fajok és természetes élőhelytípusok közül néhány veszélyeztetettnek, illetve elsődleges fontosságúnak tekintendő. Az 1. cikk d) és h) pontja értelmében ezekre az jellemző, hogy veszélyeztetettek, és az Uniót védelmükért különös felelősség terheli.

13. Jelen ügyben az élőhelyirányelv I. mellékletében felsorolt következő nem elsődleges fontosságú élőhelytípusok bírnak jelentőséggel:

– 4030 – Európai száraz fenyérek,

– 4090 – Endemikus mediterrán hegyvidéki fenyérek sünzanóttal,

– 6160 – Ibériai hegyvidéki *Festuca indigesta* szilikátgyepek,

– 6510 – Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis*)

– 8230 – Szilikátsziklák a *Sedo-Scleranthion* vagy a *Sedo albi-Veronicion dillenii* pionír növényzetével, és

– 9230 – Galíciai-portugál tölgyerdők kocsányos és pireneusi tölggyel (*Quercus robur* és *Quercus pyrenaica*).

14. Ezenfelül külön meg kell említeni a barnamedvét (*Ursus arctos*), amelyet az élőhelyirányelv II. melléklete veszélyeztetett fajként sorol fel.

15. Az élőhelyirányelv 6. cikkének (2)–(4) bekezdései rögzítik a területek védelmére vonatkozó rendelkezéseket:

„(2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket a különleges természetvédelmi területeken [helyesen: különleges természetmegőrzési területeken] található olyan természetes élőhelytípusok és olyan fajok élőhelyei károsodásának és megzavarásának megakadályozására [helyesen: a természetes élőhelytípusok és fajok élőhelyei károsodásának, valamint olyan fajok megzavarásának megakadályozására], amelyek céljára az egyes területeket kijelölték, amennyiben a zavarás mértéke ezen irányelv céljaira tekintettel jelentős hatással lehet.

(3) Figyelembe véve az adott természeti terület védelmével kapcsolatos célkitűzéseket, megfelelő vizsgálatot kell folytatni minden olyan terv vagy program [helyesen: projekt] hatásait illetően, amely nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen a természeti terület kezeléséhez, de akár önmagában, akár pedig más terv vagy program [helyesen: projekt] részeként valószínűleg jelentős hatással lesz arra. A természeti területre gyakorolt hatások vizsgálatának eredményét figyelembe véve, továbbá a (4) bekezdés rendelkezéseinek értelmében [helyesen: rendelkezéseire is figyelemmel] az illetékes nemzeti hatóságok csak azután hagyják jóvá az érintett tervet vagy programot [helyesen: projektet], ha megbizonyosodtak arról, hogy az nem fogja hátrányosan befolyásolni az érintett természeti terület épségét, és miután – adott esetben – kikérték a lakosság véleményét is.

(4) Amennyiben a természeti területre gyakorolt hatások vizsgálatának kedvezőtlen eredménye ellenére valamely elsődlegesen fontos, társadalmi vagy gazdasági jellegű közösségi érdekre figyelemmel [helyesen: valamely nyomós közérdeken alapuló kényszerítő okra – ideértve a társadalmi vagy gazdasági jellegű okokat is – figyelemmel] – alternatív megoldás hiányában – mégis végre kell hajtani egy tervet vagy programot, a tagállam minden szükséges kiegyenlítő intézkedést megtesz a Natura 2000 általános egységességének megóvása érdekében. A tagállam az elfogadott kiegyenlítő intézkedésekről értesíti a Bizottságot.

[…]”

16. Ezzel összefüggésben az élőhelyirányelv tizedik preambulumbekezdése kimondja:

„mivel alaposan meg kell vizsgálni minden olyan tervet vagy programot, amelynek jelentős hatása lehet a már kijelölt, illetve a jövőben kijelölendő területek védelmének célkitűzéseire”.

17. Az élőhelyirányelv 7. cikke a madárvédelmi irányelv szerinti KVT-re is alkalmazandónak rendeli e rendelkezéseket:

„A 79/409/EGK irányelv 4. cikkének (1) bekezdése alapján különös védelmi területként besorolt vagy a 4. cikk (2) bekezdése értelmében annak megfelelően elismert területek

tekintetében ezen irányelv alkalmazásának napjától, illetve – amennyiben az későbbi időpontra esik – azon időponttól számítva, amikor a tagállam a 79/409/EGK irányelv értelmében végrehajtja, illetve elismeri a besorolást, a 79/409/EGK irányelv 4. cikke (4) bekezdésének első mondatából eredő kötelezettségek helyébe ezen irányelv 6. cikkének (2), (3) és (4) bekezdéséből eredő kötelezettségek lépnek."

18. E szabályozást az élőhelyirányelv hetedik preambulumbekezdése a következőképpen magyarázza:

„mivel valamennyi kijelölt területet be kell vonni az egységes európai ökológiai hálózatba, beleértve azokat is, amelyek a […] 79/409/EGK irányelv értelmében már jelenleg is, illetve a jövőben különleges természetvédelmi területnek minősülnek".

III – A tényállás, a pert megelőző eljárás és a felek kérelmei

19. Az „Alto Sil" terület, amely több mint 43 000 hektáron terül el a Sil folyó felső folyásánál, a spanyol Kasztília és León régió észak-nyugati részében található, Galícia és Asztúria régiók közelében. Nagy kiterjedésű természetvédelmi területek sorának része, amelyek nagyrészt egymáshoz kapcsolódva Galíciától Kantábriáig nyúlnak. [7]

20. 1998-ban Spanyolország az „Alto Sil"-t az élőhelyirányelv szerinti KJTT-nek javasolta, és 2000-ben a madárvédelmi irányelv szerinti KVT-nek jelölte ki. 2004. december 7-én a Bizottság – ES0000210. szám alatt – felvette a területet az élőhelyirányelv szerinti KJTT-k jegyzékébe. [8]

21. A területre vonatkozó, a Bizottság elé terjesztett egységes adatlapon többek között 10–15 barnamedve példányt és a siketfajd kantábriai alfajának (*Tetrao urogallus cantabricus*) 42–47 hím példányát sorolják fel, valamint különösen a következő élőhelytípusokat:

– 4030 – Európai száraz fenyérek (a terület 50 %-a, azaz több mint 21 000 hektár),

– 4090 – Endemikus mediterrán hegyvidéki fenyérek sünzanóttal (a terület 6 %-a, azaz mintegy 2600 hektár),

7 – Lásd http://natura2000.eea.europa.eu/N2KGisViewer.html#siteCode=ES0000210.

8 – A 92/43/EGK tanácsi irányelv értelmében az atlanti biogeográfiai régió közösségi jelentőségű természeti területeit tartalmazó jegyzékének elfogadásáról szóló, 2004. december 7-i bizottsági határozata (az értesítés a C(2004) 4032. számú dokumentummal történt) (HL L 387., 1. o.).

– 6160 – Ibériai hegyvidéki *Festuca indigesta* szilikátgyepek (a terület 1 %-a, azaz mintegy 430 hektár),

– 8230 – Szilikátsziklák a *Sedo-Scleranthion* vagy a *Sedo albi-Veronicion dillenii* pionír növényzetével (a terület 13 %-a, azaz több mint 5500 hektár) és

– 9230 – Galíciai-portugál tölgyerdők kocsányos és pireneusi tölggyel (*Quercus robur* és *Quercus pyrenaica*) (a terület 6 %-a, azaz mintegy 2600 hektár).

22. A Bizottság 2001-ben tudomást szerzett olyan különböző külszíni kőszén-kitermelési tervekről, amelyek veszélyeztethetik az „Alto Sil" területet.

23. Az első vizsgálatokat követően, először 2003-ban szólította fel Spanyolországot arra, hogy foglaljon állást az élőhelyirányelv és a KHV-irányelv lehetséges megsértésével kapcsolatban. A Bizottság 2005-ben továbbította indokolással ellátott első véleményét Spanyolországnak. Válaszképpen Spanyolország többek között egy olyan tanulmányt terjesztett elő, amely a különböző tervek hatásait vizsgálja, és a terület védelmét szolgáló intézkedéseket javasol (a továbbiakban: 2005-ös tanulmány). [9]

24. A Bíróság két ítéletét [10] követően a Bizottság felülvizsgálat a tényállásra vonatkozó értékelését, és 2008. február 29-én második alkalommal szólította fel Spanyolországot arra, hogy tegye meg észrevételeit. A 2008. május 7-i választ és további információcserét követően, 2008. december 1-jén a Bizottság kibocsátotta indokolással ellátott második véleményét, amelyben 2009. február 1-jéig adott határidőt Spanyolországnak az uniós jogot sértő helyzet megszüntetésére. Ezt követően Spanyolország 2009. július 30-ig további információkat szolgáltatott a Bizottságnak.

25. A külszíni kitermelési tervek a rendelkezésre álló információk alapján két csoportba oszthatók.

26. A Siltől és a Villablino helységtől északra különböző hegycsúcsokból és hegygerincekből szenet fejtenek le. E projektek között többnyire patakvölgyek találhatók, így mintegy egy-két kilométer távolságra vannak egymástól. A Bizottság a „Feixolín" (95,86 hektár, 1986-ban engedélyezték, időközben helyreállítják a természetes állapotot) és a mellette található „Ampliación de Feixolín" („Feixolín" kiterjesztése, 93,9 hektár), valamint „Fonfría" (350 hektár, 1999. július 21-én engedélyezték) külszíni kitermeléseket kifogásolja. Emellett e projektektől keletre és nyugatra további

9 – Informe relativeo a la queja 2001/4914 – Análisis de afecciones y propuesta de medidas, a keresetlevél mellékleteinek 184. és azt követő oldalai.

10 – A C-117/03. sz., Dragaggi és társai ügyben 2005. január 13-án hozott ítélet (EBHT 2005., I-167. o.), és a C-244/05. sz., Bund Naturschutz in Bayern és társai ügyben 2006. szeptember 14-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-8445. o.).

külszíni kitermeléseket terveznek. Mind az „Alto Sil” területen belül találhatók.

27. Különösen bonyolult a helyzet az „Ampliación de Feixolín” kapcsán. Ezt a projektet az indokolással ellátott vélemény határidejének lejártakor még nem engedélyezték, azonban 35,24 hektár részterületen már megkezdődött a megvalósítása. Ezért a spanyol hatóságok 2009. november 9-én büntetést szabtak ki, és meghatározott intézkedéseket rendeltek el.[11] Ugyanakkor 2009. június 11-én már engedélyezték e bányának egy 39,62 hektáros részterületen történő kiaknázását, és 2009. október 7-én bizonyos környezeti hatásokat korlátozó és kiegyenlítő intézkedéseket rendeltek el.

28. A Sil folyótól körülbelül 10–15 kilométer távolságban délre, a Villa Seca de Laciano hely délnyugati részén találhatók a Bizottság által kifogásolt további projektek: a „Salguero-Prégame-Valdesegadas” (196 hektár, 1986-ban engedélyezték, már javarészt helyreállították a természetes állapotot), a „Nueva Julia” (405 hektár, 2003-ban engedélyezték) és a „Ladrones” (117 hektár, 2003-ban engedélyezték). E projektek – egy továbbival együtt – közvetlenül határosak egymással. Csak a „Ladrones” található az „Alto Sil” -en belül.

29. A Bizottság a spanyol adatok ellenére továbbra is úgy véli, hogy az uniós jogot megsértették, ezért a jelen keresettel, amelyet 2009. október 20-án nyújtottak be a Bírósághoz, azt kéri, hogy a Bíróság

1. állapítsa meg, hogy

a) a Spanyol Királyság, mivel anélkül engedélyezte a „Fonfría”, „Nueva Julia” és „Ladrones” külszíni bányászati kitermeléseket, hogy az engedélyt olyan vizsgálattól tette volna függővé, amely lehetővé teszi a létező külszíni kitermelési projektek közvetlen, közvetett és kumulált hatásainak megfelelő módon történő azonosítását, leírását és értékelését – nem teljesítette a KHV-irányelv 2. és 3. cikkéből, valamint az 5. cikkének (1) és (3) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;

b) 2000-től, az „Alto Sil” terület KVT-vé minősítésének időpontjától kezdve a Spanyol Királyság

– mivel a „Nueva Julia” és a „Ladrones” külszíni bányászati kitermeléseket anélkül engedélyezte, hogy az említett projektek lehetséges hatásait megfelelő vizsgálatnak vetette volna alá, és mindenképpen anélkül, hogy teljesítette volna a projektek megvalósítását azon veszély ellenére lehetővé tévő feltételeket, amelyet az említett projektek a

11 – Lásd az ellenkérelem mellékleteinek 442. és azt követő oldalait.

siketfajd fajra (*Tetrao urogallus*) jelentettek, amely faj az „Alto Sil” KVT-vé minősítését indokoló egyik természeti érték, vagyis hogy alternatív megoldás hiányában, nyomós közérdeken alapuló kényszerítő okok fennállására hivatkozva és csak a Bizottságnak a Natura 2000 hálózat általános egységességének biztosítása érdekében szükséges kiegyenlítő intézkedésekről való értesítése mellett jár el, és

– mivel elmulasztotta megtenni az élőhelyeknek – ideértve a fajok élőhelyeit – a „Feixolín”, „Salguero-Prégame-Valdesegadas”, „Fonfría”, „Ampliación de Feixolín” és „Nueva Julia” bányák által okozott károsodásának, valamint az „Alto Sil” terület KVT-vé minősítését jelenlétével indokoló siketfajd e bányák általi jelentős megzavarásának elkerüléséhez szükséges intézkedéseket;

az „Alto Sil” KVT-t illetően nem teljesítette az élőhelyirányelv 7. cikkével együtt értelmezett 6. cikkének (2), (3) és (4) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;

c) a Spanyol Királyság, mivel 1998 januárjától a „Feixolín”, „Salguero-Prégame-Valdesegadas”, „Fonfría”, és „Nueva Julia” kitermeléseket illetően elmulasztotta megtenni azon ökológiai érdek védelméhez szükséges intézkedéseket, amellyel az élőhelyirányelv alapján közösségi jelentőségű természeti területté minősítésre javasolt „Alto Sil” terület nemzeti szinten rendelkezett, az „Alto Sil” javasolt területet illetően nem teljesítette az említett irányelvnek a C-117/03. sz., Dragaggi és társai ügyben 2005. január 13-án hozott ítéletben (EBHT 2005., I-167. o.), valamint a C-244/05. sz., Bund Naturschutz in Bayern és társai ügyben 2006. szeptember 14-én hozott ítéletben (EBHT 2006., I-8445. o.) a Bíróság által adott értelmezésből eredő kötelezettségeit; és

d) a Spanyol Királyság 2004 decemberétől

– mivel (a „Feixolín”, „Salguero-Prégame-Valdesegadas”, „Fonfría” és „Nueva Julia” kitermelések esetében) az említett kitermelések lehetséges hatásainak megfelelő vizsgálata nélkül engedélyezte a külszíni bányászati tevékenységet – amely jelentős hatással lehet az „Alto Sil” KJTT kijelölését meghatározó természeti értékekre –, és mindenképpen anélkül, hogy teljesítette volna az említett projektek megvalósítását azon veszély ellenére lehetővé tévő feltételeket, amelyet az említett projektek e természeti értékekre jelentettek, vagyis hogy alternatív megoldás hiányában, nyomós közérdeken alapuló kényszerítő okok fennállására hivatkozva és a Bizottságnak a Natura 2000 hálózat

általános egységességének biztosítása érdekében szükséges kiegyenlítő intézkedésekről való értesítése mellett jár el, és

– mivel ugyanezen projekteket illetően elmulasztotta megtenni az élőhelyeknek – ideértve a fajok élőhelyeit – a „Feixolín", „Salguero-Prégame-Valdesegadas", „Fonfría", „Nueva Julia" és „Ampliación de Feixolín" bányék által okozott károsodásának, valamint a fajok e bányák általi megzavarásának elkerüléséhez szükséges intézkedéseket,

az „Alto Sil" KJTT-t illetően nem teljesítette az élőhelyirányelv 6. cikkének (2), (3) és (4) bekezdéséből eredő kötelezettségeit; valamint

2. kötelezze a Spanyol Királyságot a költségek viselésére.

30. A Spanyol Királyság azt kéri, hogy a Bíróság:

a) utasítsa el a keresetet, és

b) kötelezze a felperes intézményt a költségek viselésére.

31. A felek érveiket kizárólag írásban adták elő.

IV – A jogkérdésről

32. A kereset szerkezetétől eltérően először az élőhelyirányelvre vonatkozó jogalapokat vizsgálom meg, és csak ezt követően tekintem át a KHV-irányelv alkalmazását.

A – *A „Nueva Julia" és „Ladrones" projekteknek az „Alto Sil" madárvédelmi területre tekintettel történő engedélyezéséről*

33. A második jogalap első részében a Bizottság azt állítja, hogy Spanyolország a „Nueva Julia" és „Ladrones" projektek 2003. évi engedélyezés során az „Alto Sil" KVT-re tekintettel megsértette az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) és (4) bekezdéseit.

34. E tervek 2001. évi kérelmezésekor [12] Spanyolország e területet már KVT-vé minősítette, így az élőhelyirányelv 7. cikke értelmében

12 – Lásd a „Nueva Julia" tervre vonatkozó ellenkérelem mellékleteinek 72. oldalát és a „Ladrones" tervre vonatkozó ellenkérelem mellékleteinek 98. oldalát.

az engedélyezési eljárások ezen irányelv 6. cikke (2)–(4) bekezdéseinek hatálya alá tartoztak.

35. Az élőhelyirányelv 6. cikke (3) bekezdésének első mondata értelmében – figyelembe véve az adott természeti terület védelmével kapcsolatos célkitűzéseket – megfelelő vizsgálatot kell folytatni minden olyan terv vagy program hatásait illetően, amely nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen a természeti terület kezeléséhez, de akár önmagában, akár pedig más terv vagy program részeként valószínűleg jelentős hatással lesz arra. A második mondat értelmében a természeti területre gyakorolt hatások vizsgálatának eredményét figyelembe véve, továbbá a (4) bekezdés rendelkezéseinek értelmében az illetékes nemzeti hatóságok csak azután hagyják jóvá az érintett tervet vagy programot, ha megbizonyosodtak arról, hogy az nem fogja hátrányosan befolyásolni az érintett természeti terület épségét.

36. Az élőhelyirányelv 6. cikkének (4) bekezdése bizonyos feltételek mellett megengedi, hogy a (3) bekezdés szerinti eljárás kedvezőtlen eredménye ellenére is végrehajtsanak valamely projektet.

1. A projektek vizsgálatának szükségességéről

37. A külszíni kitermelési tervek sem az „Alto Sil" KVT igazgatásával nem állnak közvetlen kapcsolatban, se nem nélkülözhetetlenek ehhez. Következésképpen az élőhelyirányelv 6. cikke (3) bekezdésének első mondata szerinti vizsgálati kötelezettség hatálya alóli megfelelő kivételek nem alkalmazhatók.

38. A vizsgálat tehát nélkülözhetetlen, ha az egyes tervek önmagukban, vagy más terv vagy projekt részeként jelentős negatív hatással lehetnek a területre. Ez már akkor igaz, ha fennáll a valószínűsége vagy kockázata annak, hogy a tervek vagy projektek az érintett területre jelentős hatást gyakorolnak. [13]

39. Amint az az élőhelyirányelv 6. cikke (3) bekezdése első mondatának és ugyanezen irányelv tizedik preambulumbekezdésének együttes olvasatából kitűnik, valamely terv vagy projekt adott területre gyakorolt hatásának jelentőségét e terület védelmével kapcsolatos célkitűzések figyelembevételével kell megítélni. [14]

40. Amennyiben a jelentős hatások hiányát illetően kétség merül fel, e vizsgálatot el kell végezni, tekintettel különösen az elővigyázatosság elvére. Ez a környezet minőségének magas szintű védelmét megfogalmazó uniós környezetpolitika sarkalatos pontját képezi, összhangban az EUMSz 191. cikke (2) bekezdésének első albekezdésében foglaltakkal.

13 – A C-127/02. sz., Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ügyben 2004. szeptember 7-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-7405. o.) 43. pontja, és a C-179/06. sz., Bizottság kontra Olasz Köztársaság ügyben 2007. október 4-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-8131. o.) 34. pontja.

14 – Lásd a 13. lábjegyzetben hivatkozott Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ügyben hozott ítélet 46. és azt követő pontjait, valamint a 13. lábjegyzetben hivatkozott Altamura-ügyben hozott ítélet 35. pontját.

Az élőhelyirányelvet erre tekintettel kell értelmezni. [15]

41. Mivel a kötelezettségszegési eljárás keretei között a Bizottságnak kell bizonyítania a hivatkozott kötelezettségszegés fennállását, ezért mindenképpen a Bizottság feladata megfelelő bizonyítékokat szolgáltatni arra nézve, hogy a terv vagy projekt az érintett terület egyedi környezeti jellemzőinek és feltételeinek fényében alkalmas arra, hogy e területre a terület védelmével kapcsolatos célkitűzésekre tekintettel jelentős hatással legyen. [16]

42. A Bizottság kifogásai a kantábriai siketfajd védelmére vonatkoznak. A siketfajd ezen alfaja Spanyolországban veszélyeztetettnek számít. Nem vitatott, hogy e faj az „Alto Sil" madárvédelmi terület által védett célkitűzések tárgya.

43. Így azt kell vizsgálni, hogy a két külszíni kitermelési projekt jelentős hatással lehet-e a kantábriai siketfajd védelmére az „Alto Sil" madárvédelmi területen.

44. A „Ladrones" projekt a védelmi területen belül található. A közvetlenül érintett területek ezért a siketfajd védelméhez – legalábbis a természetes állapot helyreállításáig – már nem járulhatnak hozzá. Még a kiaknázás befejeztét követően is sokáig tart majd, amíg a területek egy összehasonlítható ökológiai funkcionalitást érnek el, ha ez egyáltalán lehetséges.

45. A terület egyéb részeire ugyancsak hatással lehet a zaj, a rezgés és a terv végrehajtásának további hatásai. Egy Spanyolország által előterjesztett tanulmány szerint a bánya zaja akár négy kilométerre is elhallatszik; a rezgés tekintetében 300 méteres hatókört feltételeznek. [17] E lehetséges hatások különös súllyal bírnak, mivel a „Ladrones" projekt közvetlenül határos egy, a siketfajd védelme tekintetében úgynevezett kritikus területtel, azaz vélhetően e faj egyik előnyben részesített élőhelyével. [18]

46. Habár a „Nueva Julia" a KVT-n kívül található, azzal közvetlenül határos. Így tehát lehetséges, hogy a kitermelés által keltett zaj és rezgés zavarja a terület egyes részeit. Ez különösen érvényes az említett kritikus

15 – A (fenti 13. lábjegyzetben hivatkozott) Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ügyben hozott ítélet 44. pontja, valamint a C-418/04. sz., Bizottság kontra Ír Köztársaság ügyben 2007. december 13-án hozott ítélet (EBHT 2007., I-10947. o.) 254. pontja.

16 – A (fenti 13. lábjegyzetben hivatkozott) Altamura-ügyben hozott ítélet 37. és azt követő pontjai, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

17 – Informe relativo a la queja 2001/4914, a keresetlevél 9. mellékletének 221. és azt követő oldala.

18 – AS-03, lásd Plano I, a keresetlevél mellékleteinek 48. oldalát.

területre, amely legfeljebb egy kilométer távolságra fekszik a „Nueva Julia” kitermelés határától.

47. Egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy az élőhelyirányelv 6. cikke (3) bekezdésének első mondata nemcsak azon hatásokat öleli fel, amelyek egyes tervek vagy projektek önálló vizsgálatakor lehetségesek, hanem kifejezetten utal különböző tervek és projektek együttes hatására is. Ilyen hatás a jelen esetben már csak azért is előfordulhat, mert egymáshoz közel valósítanak meg különböző külszíni kitermelési terveket, vagy legalábbis azt tervezik. Ehhez további hatások társulhatnak, például az e területen található településekből és közlekedési útvonalakból adódóan. Ennek kapcsán nem pusztán a fajnak az úgynevezett kritikus területen történő megzavarására kell gondolni, hanem arra is, hogy a faj különféle előfordulásait egymástól elválaszthatják, így megnehezítik vagy lehetetlenné teszik az adott populációk közötti keveredést. [19]

48. Ezért mindkét külszíni kitermelési projekt jelentős hatással lehet a kantábriai siketfajdnak az „Alto Sil” madárvédelmi területen történő védelmére. Ezt az értékelést az is erősíti, hogy maga Spanyolország jelezte a területre vonatkozó egységes adatlapban, hogy a területet jelentős mértékben veszélyeztethetik külszíni kitermelési tervek.

2. Az „Alto Sil” KVT védelmére vonatkozó célkitűzésekkel való összeegyeztethetőségre vonatkozó vizsgálatról

49. Ennek megfelelően meg kell vizsgálni a két projektnek a védelmi területtel való összeegyeztethetőségét.

50. E vizsgálatnak akképpen kell történnie, hogy az illetékes hatóságok megbizonyosodnak arról, hogy a terv vagy projekt nem jár az érintett természeti terület épségét veszélyeztető káros hatásokkal, és a hatóság köteles megtagadni a kért engedély megadását, ha bizonytalanság mutatkozik annak megítélésében, hogy ilyen hatások felléphetnek-e. [20]

51. Azon elemekre vonatkozóan, amelyek alapján az illetékes hatóságok a szükséges mértékben megbizonyosodhatnak a káros hatások kizártságáról, a Bíróság pontosította,

19 – Lásd Informe sobre la incidencia de las actividades mineras sobre el urogallo cantábrico in Laciana, a keresetlevél 19. mellékletének 650. és azt követő pontjait.

20 – A (fenti 13. lábjegyzetben hivatkozott) Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ügyben hozott ítélet 56. és 57. pontja, a C-239/04. sz., Bizottság kontra Portugál Köztársaság (Castro Verde) ügyben 2006. október 26-án hozott ítélet (EBHT 2006., I-10183. o.) 20. pontja és a C-304/05. sz., Bizottság kontra Olasz Köztársaság (Santa Caterina) ügyben 2007. szeptember 20-án hozott ítélet (EBHT 2007., I-7495. o.) 58. pontja.

hogy tudományos szempontok alapján nem állhat fenn semmilyen ésszerű kétség e tekintetben, [21] és az említett hatóságoknak az adott területre vonatkozó legújabb tudományos ismereteket kell figyelembe venniük. [22]

52. Sem Spanyolország érveléséből, sem az iratokból nem tűnik ki, hogy végrehajtottak volna ilyen, a siketfajd védelmére vonatkozó vizsgálatot.

53. A „Nueva Julia" külszíni kitermelés engedélyezésével kapcsolatosan rendelkezésre álló dokumentumok még csak meg sem említik a siketfajdot.

54. Spanyolország utal arra, hogy a „Ladrones" külszíni kitermelést engedélyező határozatban megállapítják, hogy e tervnek a siketfajdra gyakorolt lehetséges hatásait megvizsgálták és megfelelően értékelték. [23] Ez azonban mindössze az engedélyező hatóság állítása, és mint ilyen, nem alkalmas az összeegyeztethetőség megfelelő vizsgálatának bizonyítására. Az erre vonatkozó dokumentumot Spanyolország nem terjesztette elő.

55. Ugyanakkor Spanyolország hangsúlyozza, hogy a siketfajd egyetlen dürgési helye sem érintett. Ebből azonban nem következik az, hogy a siketfajdot fejlődése egyik szakaszában sem érik káros hatások. Különösen az nincs kizárva, hogy veszélybe kerül a fent említett – a két külszíni kitermelés hatókörében található – kritikus terület használata.

56. Végezetül Spanyolország az említett 2005-ös tanulmányra hivatkozik, amely a „Fonfría" projekt lehetséges hatásait, és más külszíni kitermelési projektek együttes hatásait is vizsgálja. Itt azonban nem kell választ adni arra a kérdésre, hogy ez a tanulmány kielégítően vizsgálja-e a „Nueva Julia" és „Ladrones" projekteknek a siketfajd az „Alto Sil" madárvédelmi területen történő védelmével való összeegyeztethetőségét. Az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) bekezdése értelmében ugyanis a projekt összeegyeztethetőségét annak engedélyezését megelőzően kell vizsgálni. [24] A szóban forgó engedélyeket azonban már 2003-ban kiadták.

57. Amint azt a Bizottság helyesen hangsúlyozza, ez a tanulmány egyébiránt megállapítja, hogy az azt megelőzően végrehajtott hatásvizsgálatok nem vizsgálták meg kellőképpen a projektek hatásait. [25]

21 – A (fenti 13. lábjegyzetben hivatkozott) Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ügyben hozott ítélet 59. és 67. pontja, a (fenti 20. lábjegyzetben hivatkozott) Castro Verde-ügyben hozott ítélet 24. pontja, valamint a (fenti 15. lábjegyzetben hivatkozott) Bizottság kontra Ír Köztársaság ügyben hozott ítélet 258. pontja.

22 – A (fenti 20. lábjegyzetben hivatkozott) Santa Caterina-ügyben hozott ítélet 59. pontja.

23 – A viszonválasz 20. pontjához fűzött 4. lábjegyzet, utalva e terv 2003. november 24-i engedélyezésére, az ellenkérelem mellékleteinek 15. és azt követő oldala.

24 – A (fenti 20. lábjegyzetben hivatkozott) Santa Caterina-ügyben hozott ítélet 72. pontja.

25 – A keresetlevél mellékleteinek 240. oldala.

58. Mivel a „Nueva Julia” és „Ladrones” projekteket így nem vizsgálták meg megfelelően, engedélyezésük szükségszerűen sérti az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) és (4) bekezdéseit. Hiszen az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) bekezdése értelmében vett engedély feltétele az, hogy az illetékes hatóságok megbizonyosodnak arról, hogy a terv vagy projekt nem jár az érintett természeti terület épségét veszélyeztető káros hatásokkal. [26] Bárminemű hatásvizsgálat nélkül azonban erről nem lehetett megbizonyosodni.

59. Ugyanezen okokból az élőhelyirányelv 6. cikkének (4) bekezdése szerinti engedély megadásának feltételei nem voltak adottak. Az említett rendelkezés előírja, hogy amennyiben a természeti területre gyakorolt hatások az irányelv 6. cikke (3) bekezdésének első mondata szerinti vizsgálatának kedvezőtlen eredménye ellenére valamely nyomós közérdeken alapuló kényszerítő okra figyelemmel – ideértve a társadalmi vagy gazdasági jellegű okokat – alternatív megoldás hiányában mégis végre kell hajtani egy tervet vagy programot, a tagállam minden szükséges kiegyenlítő intézkedést megtesz a Natura 2000 általános egységességének megóvása érdekében. [27]

60. Spanyolország ugyanis a bányászatnak a helyi gazdaságban betöltött jelentőségét emeli ki, és azt az álláspontot képviseli, hogy a siketfajd védelmére gyakorolt hatások csekélyek. A megfelelő hatásvizsgálat nélkül azonban e megfontolások nem relevánsak.

61. Az élőhelyirányelv 6. cikkének (4) bekezdése ugyanis csak azt követően alkalmazható, hogy a terv vagy a projekt hatásait az irányelv 6. cikke (3) bekezdésének megfelelően vizsgálták. Az említett hatások ismerete a kérdéses területre vonatkozó védelmi célkitűzések tekintetében ugyanis elengedhetetlen előfeltétele az említett 6. cikk (4) bekezdése alkalmazásának. Ezek hiányában az említett eltérő rendelkezésnek semmilyen alkalmazási feltétele nem értékelhető. Az esetleges nyomós közérdeken alapuló kényszerítő okok és a kevésbé káros alternatívák fennállásának a vizsgálata ugyanis a mérlegelt terv vagy projekt által a terület tekintetében fennálló veszélyekhez viszonyított mérlegelést tesz szükségessé. Ezenfelül az esetleges kiegyenlítő intézkedések meghatározása érdekében az említett terület tekintetében fennálló veszélyeket pontosan meg kell határozni. [28]

26 – A (fenti 13. lábjegyzetben hivatkozott) Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ügyben hozott ítélet 56. és 57. pontja, a (fenti 20. lábjegyzetben hivatkozott) Castro Verde-ügyben hozott ítélet 20. pontja, valamint a (fenti 20. lábjegyzetben hivatkozott) Santa Caterina-ügyben hozott ítélet 58. pontja.

27 – A (fenti 20. lábjegyzetben hivatkozott) Castro Verde-ügyben hozott ítélet 81. pontja.

28 – A (fenti 20. lábjegyzetben hivatkozott) Santa Caterina-ügyben hozott ítélet 83. pontja.

62. Ezért Spanyolország – mivel a „Nueva Julia" és „Ladrones" külszíni kitermeléseket anélkül engedélyezte, hogy megfelelő módon megvizsgálta volna e projektek lehetséges hatásait, – megsértette az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) és (4) bekezdését.

B – *Az „Alto Sil" madárvédelmi terület veszélyeztetéséről*

63. A Bizottság a második jogalap második részében azt kifogásolja, hogy Spanyolország megsértette az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdését, mivel nem tette meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megakadályozza az „Alto Sil" KVT-t a „Feixolín", „Salguero-Prégame-Valdesegadas", „Fonfría", „Ampliación de Feixolín" és „Nueva Julia" külszíni kitermelések üzemeléséből adódóan érő káros hatásokat.

64. Az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdése szerint a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket a jelen rendelkezés hatálya alá tartozó természetvédelmi területeken található olyan természetes élőhelytípusok és olyan fajok élőhelyei károsodásának és megzavarásának megakadályozására, amelyek céljára az egyes területeket kijelölték, amennyiben a zavarás mértéke ezen irányelv céljaira tekintettel jelentős hatással lehet.

1. Az élőhelyirányelv 6. cikke (2) bekezdésének alkalmazandóságáról

65. Először is azt kell megvizsgálni, hogy az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdése alkalmazandó-e e projektek hatásaira. Ez a rendelkezés ugyanis nem érvényes a természetvédelmi területek minden károsodására vagy megzavarására. A Bíróság sokkal inkább azt állapította meg, hogy amennyiben egy tervet vagy projektet az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) bekezdésben foglalt eljárás szerint engedélyeztek, ezen tervnek vagy projektnek a védett természeti területre gyakorolt hatása tekintetében már szükségtelen az ugyanezen cikk (2) bekezdésében foglalt általános védelmi kötelezettséget tartalmazó norma egyidejű alkalmazása. [29]

66. Így az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdése alkalmazandó az „Ampliación de Feixolín" kapcsán már végrehajtott intézkedésekre. Mivel azokat engedély nélkül hajtották végre, a 6. cikk (3) és (4) bekezdését nem lehetett alkalmazni.

67. Ezenfelül az élőhelyirányelv 6. cikke (3) és (4) bekezdése fenti vizsgálatának eredményéből az következik, hogy a 6. cikk (2) bekezdése a „Nueva Julia" projekt hatásaira is érvényes.

29 – A (fenti 13. lábjegyzetben hivatkozott) Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ügyben hozott ítélet 35. pontja.

Amennyiben ugyanis egy tervre vagy projektre vonatkozóan az engedélyt az irányelv 6. cikke (3) bekezdésének a megsértésével adták meg, a KVT tekintetében ugyanezen cikk (2) bekezdésének a megsértését meg lehet állapítani abban az esetben, ha megállapított valamely élőhely károsítása, vagy azon fajok zavarása, amelyek védelmének céljára a kérdéses területet kijelölték. [30]

68. Mindazonáltal az élőhelyirányelv 6. cikke (2) bekezdésének a „Feixolín", „Salhuero-Prégame-Valdesegadas" és „Fonfría" külszíni kitermelések hatásaira történő alkalmazásába ütközik az, hogy ezeket azelőtt engedélyezték, hogy az élőhelyirányelv szerinti területvédelem alkalmazandó lett volna.

69. A Bíróság már megállapította, hogy az a projekt, amelyet még az élőhelyirányelv átültetésére szolgáló határidő lejárta előtt engedélyeztek, vagy amelynek kapcsán az engedélyeztetési eljárást az érintett tagállamnak az Európai Unióhoz történő csatlakozását megelőzően kezdeményezték, nem tartozik az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) bekezdésében meghatározott, az érintett terület tekintetében végzendő előzetes hatásvizsgálati eljárásra vonatkozó előírások hatálya alá. [31] Nem lenne ugyanis célszerű, hogy azokat az eljárásokat, amelyek már nemzeti szinten is összetettek, és amelyeket már az irányelv átültetésére nyitva álló határidő letelte előtt kezdeményeztek, az irányelv speciális követelményeivel tovább terheljék és késleltessék, és a már kialakult helyzetet befolyásolják. [32]

70. Ez az ítélkezési gyakorlat mindazonáltal csak eljárásjogi szempontokat érint. Ezzel szemben a Bíróság többször hangsúlyozta, hogy az élőhelyirányelv 6. cikke (2) bekezdésének értelmében vett területvédelem tartalmi követelményeinek alkalmazását nem zárják ki már meglévő engedélyek. Így ez a rendelkezés lehetővé teszi az irányelv első preambulumbekezdése szerinti alapvetően fontos célkitűzésnek – a környezet minőségének megőrzése és védelme, beleértve a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelmét – való megfelelést, ha valamely, a 6. cikk (3) bekezdése alapján engedélyezett terv vagy projekt megvalósulása később mégis a természet károsítását vagy megzavarását vonja maga után, akár anélkül, hogy ezzel kapcsolatban az illetékes nemzeti hatóságokat bármiféle mulasztás terhelné. [33] Ezenfelül a 6. cikk (2) bekezdése kötelezhet arra, hogy egy meglévő engedélyt

30 – A (fenti 20. lábjegyzetben hivatkozott) Santa Caterina-ügyben hozott ítélet 94. pontja, ennek szemléltetésére lásd ezen ügyben 2007. április 19-én tett főtanácsnoki indítványom 62. pontját, lásd továbbá a (fenti 15. lábjegyzetben hivatkozott) Bizottság kontra Ír Köztársaság ügyben hozott ítélet 263. pontját, és ezen ügyben 2006. szeptember 14-én tett főtanácsnoki indítványom 173. pontját.

31 – A C-209/04. sz., Bizottság kontra Osztrák Köztársaság (Lauteracher Ried) ügyben 2006. március 23-án hozott ítélet (EBHT 2006., I-2755. o.) 53–62. pontja, és a C-226/08. sz., Stadt Papenburg-ügyben 2010. január 14-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-131. o.) 48. pontja.

32 – A (fenti 31. lábjegyzetben hivatkozott) Lauteracher Ried-ügyben hozott ítélet 57. pontja, a KHV-irányelvvel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatra történő hivatkozással.

33 – A (fenti 13. lábjegyzetben hivatkozott) Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ügyben hozott ítélet 37. pontja.

utólag felülvizsgáljanak;[34] ennek megfelelően e rendelkezés hatálya alá tartozik az élőhelyirányelv átültetésére nyitva álló határidő lejártát megelőzően engedélyezett projekt végrehajtása.[35]

71. Következésképpen az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdése arra kötelezi a tagállamokat, hogy a korábbi projektek tekintetében is megtegyék a szükséges intézkedéseket a természetvédelmi területek károsodásának vagy megzavarásának megakadályozása érdekében. Az engedélyek tulajdonosainak jogos érdekeit szükség esetén kártalanítás formájában kell kielégíteni.

72. Ez az ítélkezési gyakorlat nem ellentétes a jogszabályok visszaható hatályú alkalmazásának tilalmával. Valamely új jogszabály főszabály szerint hatályba lépésétől érvényes. Bár nem vonatkozik a korábbi törvény hatálya alatt keletkezett vagy véglegesen megszerzett jogi helyzetekre, azok jövőbeli hatásaira azonban igen.[36] Így például a szabadalmi oltalmakról szóló új jogszabályok a már fennálló oltalmak védelmének terjedelmét korlátozhatják.[37] Hasonló a helyzet abban az esetben, ha olyan projektek rendelkeznek már engedéllyel, amelyek károsíthatják vagy jelentősen megzavarhatják a természetvédelmi területeket. E tevékenységek a terület kijelölését követően csak annyiban végezhetők, amennyiben összeegyeztethetők a területvédelemmel.

73. Ami a siketfajdok védelmét illeti, az engedélyek fennállására vonatkozó, védelemre méltó bizalom egyébiránt már csak azért is kizárt, mert abból kell kiindulni, hogy az „Alto Sil" területre annak madárvédelmi területként történő kijelölését megelőzően is vonatkoztak a madárvédelmi irányelv 4. cikke (4) bekezdésének első mondata szerinti *de facto* madárvédelmi területekkel[38] szemben támasztott szigorú követelmények, akkor is, ha a Bizottság e rendelkezés megsértését nem kifogásolta. Ezért főszabály szerint a Spanyol Királyság számára az Európai Gazdasági Közösséghez történő 1986. évi csatlakozásától[39] kezdődően nem lehetett volna engedélyezni olyan projekteket, amelyek károsíthatják vagy jelentősen megzavarhatják a területet.[40]

34 – A C-6/04. sz., Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben 2005. október 20-án hozott ítélet (EBHT 2005., I-9017. o.) 58. pontja.

35 – A (fenti 31. lábjegyzetben hivatkozott) Stadt Papenburg-ügyben hozott ítélet 49. pontja.

36 – A C-428/08. sz., Monsanto Technology-ügyben 2010. július 6-án hozott ítélet (EBHT 2010., I-6765. o.) 66. pontja, és a C-266/09. sz., Stichting Natuur en Milieu ügyben 2010. december 16-án hozott ítélet (EBHT 2010., I-13119. o.) 32. pontja.

37 – A (fenti 36. lábjegyzetben hivatkozott) Monsanto Technology-ügyben hozott ítélet 69. pontja.

38 – Lásd a C-374/98. sz., Bizottság kontra Francia Köztársaság (Basses Corbières) ügyben 2000. december 7-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-10799. o.) 47. és 57. pontját, a C-388/05. sz., Bizottság kontra Olasz Köztársaság (Valloni e steppe pedegarganiche) ügyben 2007. szeptember 20-án hozott ítélet (EBHT 2007., I-7555. o.) 18. pontját, és a C-186/06. sz., Bizottság kontra Spanyol Királyság (Segarra-Garrigues csatorna) ügyben 2007. december 18-án hozott ítélet (EBHT 2007., I-12093. o.) 26. pontját.

39 – Lásd a C-355/90. sz., Bizottság kontra Spanyol Királyság (Santoña-mocsarak) ügyben 1993. augusztus 2-án hozott ítélet (EBHT 1993., I-4221. o.) 11. pontját.

40 – E tekintetben hasonló a helyzet a (fenti 38. lábjegyzetben hivatkozott) Bizottság kontra Olasz Köztársaság (Valloni e steppe pedegarganiche) ügyben hozott ítéletben.

74. Ezért az élőhelyirányelv 6. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartoznak azon projektek hatásai, amelyeket az „Alto Sil" KVT-té minősítését megelőzően engedélyeztek.

2. A projektek hatásairól

a) A területfelhasználásról

75. Az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdése megköveteli a szükséges intézkedéseket a természetvédelmi területeken található természetes élőhelytípusok és fajok élőhelyei károsodásának, valamint olyan fajok megzavarásának megakadályozására, amelyek céljára az egyes területeket kijelölték, amennyiben a zavarás mértéke ezen irányelv céljaira tekintettel jelentős hatással lehet.

76. Mivel e jogalap a madárvédelmi irányelv alapján kijelölt KVT-re vonatkozik, nem közvetlenül természetes élőhelytípusainak esetleges károsodása a döntő, hanem azon madarak – jelen esetben a siketfajd – élőhelyeinek károsodása, amelyek céljára a KVT-t kijelölték, valamint e fajok lehetséges megzavarása.

77. Az élőhelyek károsodása tekintetében a jelen esetben mindenekelőtt az egyes projektek területfelhasználását kell megvizsgálni (ezzel kapcsolatban lásd az a) pontot). Meg kell azonban vizsgálni a szomszédos területek – zaj és rezgés útján történő – lehetséges megzavarását (ezzel kapcsolatban lásd a b) pontot), valamint a projektek elszigetelő hatását (ezzel kapcsolatban lásd a c) pontot) is.

78. A Bizottság által kifogásolt összes projekt olyan területeket vesz igénybe, amelyeket a kantábriai siketfajd legalább a külszíni bánya üzemelése alatt, de vélhetően a természetes állapot visszaállításának ezt követő hosszabb időszaka alatt sem használhatna. Az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdése szerint a KVT akkor károsodik a területek felhasználása miatt, ha ez jelentős hatással van azon madárfajok védelmére, amelyek számára a KVT-t kijelölték. [41]

79. A „Salguero-Prégame-Valdesegadas" és a „Nueva Julia" projektek azonban az „Alto Sil" KVT-n kívül találhatók. Területfelhasználásuk tehát közvetlenül nem idézheti elő a terület károsodását.

41 – A (fenti 38. lábjegyzetben hivatkozott) Bizottság kontra Olasz Köztársaság (Valloni e steppe pedegarganiche) ügyben hozott ítélet 22. és 27. pontja.

80. Ezzel szemben a „Fonfría", Feixolín" és az „Ampliación de Feixolín" a KVT-n belül található területeket vesznek igénybe. A Bizottság előadja, hogy e projektek károsítják a siketfajd számára alkalmas 9230-as élőhelytípust, a galíciai-portugál tölgyerdőket *Quercus robur*-ral és *Quercus pyrenaica*-val.

81. A Bizottság azonban sem a „Feixolín", sem az „Ampliación de Feixolín" tekintetében nem szolgál megfelelő bizonyítékkal. Habár bemutatja – anélkül, hogy e tekintetben neki ellentmondtak volna –, hogy az említett élőhelytípus közvetlenül a „Feixolín" határain *kívül* még 2008-ban is létezett. E körülmény azonban nem szükségszerűen vezet annak megállapításához, hogy 2000 után e projekten belül ezen élőhely-előfordulásokat e projekten *belül* károsították. Amennyiben ez az élőhely ott valaha is létezett, lehet, hogy már a KVT 2000. évi kijelölése előtt megsemmisült. Egyébiránt a korábbi „Feixolín" projekt az említett 2005-ös tanulmány értelmében nem érintette ezt az élőhelytípust. [42] Az „Ampliación de Feixolín" tekintetében a tanulmány ugyan megemlíti ezen élőhelytípus 19,9 hektárnyi eltűnését, [43] azonban ezt a projektet eddig mindössze az előirányzott kitermelési felület egyharmadán hajtották végre. [44] Ezért nem zárható ki, hogy a 9230-as élőhelytípus csak az eddig érintett területen kívül fordul elő.

82. Ezzel szemben a „Fonfría" a Spanyolország által előterjesztett 2005-ös tanulmány értelmében 17,92 hektárnyit semmisített meg a siketfajd számára alkalmas 9230-as élőhelytípusból, a galíciai-portugál tölgyerdőkből *Quercus robur*-ral és *Quercus pyrenaica*-val. [45] Ezt a projektet 1999 júliusában engedélyezték, és az iratok értelmében 2001-től, [46] azaz csak a KVT kijelölését követően valósították meg.

83. A KVT-be történő ezen beavatkozás minőségileg jelentősebb, mint például egy hasonló nagyságú olasz KVT-ben található sípálya számára 2500 fa kivágása, amelyet a Bíróság az élőhelyirányelv 6. cikke (2) bekezdése megsértésének tekintett. [47] Hiszen egy egész évben működő külszíni kitermelés nagyobb mértékben akadályozza egy terület madarak által történő használatát, mint egy sípálya, amelyet csak télen használnak.

84. Spanyolország ugyanakkor előadja, hogy az érintett területek a siketfajd védelmét tekintve nem bírnak jelentőséggel. Indokolásként azonban csak a dürgési helyek hiányára utalnak. A dürgés azonban csak egy szakasz a siketfajd életciklusában. Ennek megfelelően a Spanyolország által előterjesztett 2005-ös tanulmány is megállapítja, hogy a növényzet megsemmisítése veszélyezteti a siketfajdot. [48]

42 – A keresetlevél mellékleteinek 235. oldala.

43 – A keresetlevél mellékleteinek 235. oldala.

44 – A munkák terjedelme tekintetében lásd az ellenkérelem mellékleteinek 442. oldalát.

45 – A keresetlevél mellékleteinek 235. oldala.

46 – Lásd a keresetlevél mellékleteinek 497. oldalát.

47 – A (fenti 20. lábjegyzetben hivatkozott) Santa Caterina-ügyben hozott ítélet 95. pontja.

48 – A keresetlevél mellékleteinek 232. oldala.

85. Ezért a „Fonfría” projekt végrehajtása az „Alto Sil” KVT károsodását idézte elő, mivel 17,92 hektár területen megsemmisítették a siketfajd által használható 9230-as élőhelytípust, a galíciai-portugál tölgyerdőket *Quercus robur*-ral és *Quercus pyrenaica*-val.

b) A szomszédos területekre gyakorolt hatásokról

86. Az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdése azt is megköveteli, hogy el kell kerülni azon fajok megzavarását, amelyek céljára a területeket kijelölték, amennyiben ezen irányelv céljaira tekintettel e zavarás jelentős hatással bírhat.

87. E védelem terjedelme igen széles, mivel nincs szükség a jelentős zavarás bizonyítására, hanem e rendelkezés szövege szerint már az is elegendő, hogy a zavarás jelentős hatással bírhat.

88. Amint azt már kifejtettük, az iratokból kitűnik, hogy akár négy kilométer távolságra is terjedhet a zaj, és akár 300 méterre a rezgés általi zavarás. A felek között továbbá nem vitatott, hogy a siketfajd nagyon érzékeny. A Bizottság által előterjesztett térkép [49] szerint különböző, a siketfajd számára kritikus területek a kifogásolt külszíni kitermelésektől számított, említett távolságokon belül találhatók.

89. A 2005-ös tanulmány értelmében azonban a siketfajdok ilyen megzavarása nem tekinthető jelentősnek, mivel e faj előfordulása elterjedési területének minden szegletében visszaszorult. Ez olyan területekre is igaz, ahol nem találhatók kitermelési projektek. Bizonyos helyeken akár még jelentősebb is a visszaszorulás. [50] Amint azt Spanyolország helyesen kiemeli, a külszíni kitermelések által keltett zavarást az iratok között szereplő egyéb dokumentumok sem tekintik a siketfajd számára veszélyesnek. Ezért a Bizottság nem szolgált kellő bizonyítékkal arra nézve, hogy a zaj és rezgés általi zavarás általában jelentős hatásúnak tekintendő.

90. Más érvényes azonban az AS-09 kritikus területre, a „Robledo El Chano” dürgési helyre, amely közvetlenül határos a „Fonfría”

49 – Plano 1, a keresetlevél mellékleteinek 48. oldala. Mivel a megadott lépték hibás, a távolságokat a Google Maps Distance Calculator (http://www.daftlogic.com/projects-google-maps-distance-calculator.html) segítségével számoltuk ki.

50 – A keresetlevél mellékleteinek 239. oldala.

külszíni bányával. Ugyan ez a dürgési hely a Spanyolország által megadott adatok szerint már az 1980-as évek óta elhagyatott. [51] Ám a Spanyolország által előterjesztett, Kasztília és Léon régióra vonatkozó számlálási adatok [52] szerint még 1999-ben is használták, és csak egy 2003-as ellenőrzés során találták használaton kívül.

91. A számlálásra vonatkozó említett dokumentum az egyetlen az iratok között, amelyből kitűnik, hogy a siketfajdok e területen történő specifikus megfigyelésén alapult. Ezért ez nagyobb jelentőséggel bír, mint a dürgési hely korábbi elhagyásáról szóló – például a 2005-ös tanulmányban szereplő – puszta állítás. Mivel a számlálást spanyol hatóságok végezték, és Spanyolország azt sem tartalmában nem vitatja, sem nem cáfolja, ez kielégítően bizonyítja azt, hogy a siketfajd e dürgési helyet a „Fonfría" külszíni kitermelés megkezdésével egyidőben hagyta el.

92. Ezenfelül két olyan elismert szakértő leveléből kiderül, akik részt vettek a kantábriai siketfajd védelmét szolgáló spanyol terv elkészítésében, hogy a siketfajdok legalább a külszíni kitermelési projektek közvetlen közelében található erdős területeket elhagyják. [53] Ezért abból kell kiindulni, hogy a siketfajd megzavarása a „Fonfría" külszíni bánya üzemelése során a konkrét ügyben a „Robledo El Chano" dürgési hely kiürülését okozta.

93. A „Fonfría" külszíni bánya üzemelése következésképpen a siketfajd jelentős megzavarását idézte elő a „Robledo El Chano" dürgési helyen.

c) A külszíni kitermelési projektek elszigetelő hatásáról

94. Végezetül a Bizottság azt kifogásolja, hogy a külszíni kitermelési projektek hozzájárulnak a siketfajd részpopulációinak elszigeteléséhez, mivel elvágják a többi populációhoz vezető összekötő folyosókat.

95. Ennek alátámasztására a Bizottság a két elismert szakértő fent említett levelére hivatkozik. [54] E szakértők kifogásoltak a Sil északi oldalára tervezett bizonyos, külszíni kitermelési projekteket, köztük a „Fonfría", „Feixolín" és az „Ampliación de Feixolín" külszíni

51 – A keresetlevél mellékleteinek 227. oldala.

52 – Situación del urogallo en Castilla y Leon, az ellenkérelem mellékleteinek 307. és 318. oldala.

53 – A keresetlevél mellékleteinek 651. oldala.

54 – A keresetlevél mellékleteinek 650. és azt követő oldalai.

kitermeléseket. E projektek együttesen elszigetelik a siketfajd délebbi populációit az „Alto Sil" KVT-ben, és hozzájárulhatnak azok eltűnéséhez.

96. Alapvetően az érintett természetvédelmi terület veszélyeztetésének tekintendő a védett fajok részpopulációinak elszigetelése. [55]

97. Mindazonáltal a „Salguero-Prégame-Valdesegadas" és a „Nueva Julia" külszíni kitermelések távol esnek attól a vándorlási folyosótól, amelynek károsodására az említett levélben hivatkoznak. [56] Ezért e bányák nem járulnak hozzá a kérdéses részpopuláció elszigetelődéséhez.

98. Ami a „Fonfríát", a „Feixolínt" és az „Ampliación de Feixolínt" illeti, noha Spanyolország e ponton visszautasítja a Bizottság érvelését, hiányzik mindenféle – tudományos megfontolásokon alapuló – érv, amely a kritikát cáfolná. A részpopuláció elszigetelődését egyébként a siketfajd védelmét szolgáló spanyol tervben is elismerik e faj veszélyeztetéseként.

99. Ezért meg kell állapítani, hogy a „Fonfría", a „Feixolín" és az „Ampliación de Feixolín" külszíni kitermelések által keltett zavarás jelentős annyiban, amennyiben hozzájárul a siketfajd részpopulációinak elszigeteléséhez.

d) Részeredmény

100. Összefoglalásképpen meg kell állapítani, hogy a „Fonfría" projekt végrehajtása az „Alto Sil" KVT károsodását idézte elő, mivel 17,90 hektárnyi területen megsemmisítette a siketfajd által használt 9230-as élőhelytípust, a galíciai-portugál tölgyerdőket *Quercus robur*-ral és *Quercus pyrenaica*-val. E külszíni bánya jelentősen megzavarta továbbá a siketfajdot a „Robledo El Chano" dürgési helyén is. Végezetül jelentősek a „Fonfría", „Feixolín" és „Ampliación de Feixolín" külszíni kitermelések által együttesen keltett zavarás annyiban, amennyiben hozzájárul a siketfajd részpopulációinak elszigeteléséhez.

3. Spanyolország felelősségéről

101. Kérdéses, hogy e tényleges károsodások és zavarások már alkalmasak arra, hogy megalapozzák az élőhelyirányelv

55 – Ebben az értelemben lásd a C-308/08. sz., Bizottság kontra Spanyol Királyság (ibériai hiúz) ügyben 2010. május 20-án hozott ítélet (EBHT 2010., I-4281. o.) 25. pontját.

56 – Lásd a keresetlevél mellékleteinek 653. oldalán található térképet és a különböző tervek térképét a 48. oldalon.

6. cikke (2) bekezdésének Spanyolország általi megsértését.

102. E tekintetben különbséget kell tenni egyrészt a „Fonfría" és a „Feixolín" engedélyezett projektek, másrészt a nem engedélyezett „Ampliación de Feixolín" között.

103. A projekteknek az engedélyekben elfogadott hatásaiért a tagállam – hozzájárulása alapján – teljes felelősséggel tartozik. Ez akkor is igaz, ha a védelmi rendelkezések utólag szigorúbbá válnak. Az illetékes hatóságokat tájékoztatták, és megtehetik a szükséges intézkedéseket. Ezért Spanyolország felelős a „Fonfría" és „Feixolín" projektek hatásaiért.

104. Magánszemélyek nem engedélyezett magatartásáért és annak hatásaiért a tagállam ezzel szemben közvetlenül nem felelős. Az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdéséből fakadó, a természetvédelmi területek károsodásának elkerülésére szolgáló intézkedések megtételére vonatkozó kötelezettség mindenesetre magában foglalja a magánszemélyek káros tevékenységének megakadályozását vagy legalábbis lehető leggyorsabb befejezését.

105. Az „Ampliación de Feixolín" az iratok értelmében legalább 2005 óta az illetékes hatóságok tudtával, engedély nélkül üzemelt.[57] Spanyolország e munkálatokat azonban csak 2009. november 6-án tiltotta be. Ezért ezt az élőhelyirányelv 6. cikke (2) bekezdésével összeegyeztethetetlen állapotot legalább négy évig tűrték, habár az „Alto Sil" KVT jelentős megzavarását okozta. Így Spanyolország nem tette meg a lehető leggyorsabban a szükséges intézkedéseket.

4. A siketfajd veszélyeztetésének igazolásáról

106. Lehetőség van azonban a károsodások és zavarások igazolására.

107. E tekintetben is különbséget kell tenni egyrészt a „Fonfría" és a „Feixolín" engedélyezett projektek, másrészt a nem engedélyezett „Ampliación de Feixolín" között.

108. Az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdése – akárcsak a madárvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdése szerinti, a *de facto* madárvédelmi területek védelme – nem fogadja el igazolási okként a nyomós közérdeken alapuló kényszerítő okot. Az élőhelyirányelv

57 – A 2005-ös tanulmány, a keresetlevél mellékleteinek 235. oldalán, a tervet „explotacion activa"-ként sorolja fel.

területvédelme ugyanis azon a gondolaton alapul, hogy a természetvédelmi területek károsodását vagy jelentős zavarását minden esetben a 6. cikk (3) és (4) bekezdésében meghatározott feltételek szerint kell engedélyezni (és adott esetben igazolni!). Amennyiben az ilyen engedély megadása megfelelő hatásvizsgálaton alapul, alapvetően nem marad hely a 6. cikk (2) bekezdésének alkalmazására. [58]

109. Az „Ampliación de Feixolín" tekintetében az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) és (4) bekezdése értelmében vett engedélyre lett volna szükség. E keretek között az „Alto Sil" KVT esetleges károsodása – bizonyos feltételek mellett – igazolható lett volna. Mivel ezt az eljárást azonban nem alkalmazták, a projekt nem igazolható.

110. A „Fonfría" és a „Feixolín" projektek tekintetében azonban egyáltalán nem is alkalmazandó az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) és (4) bekezdése. Ugyanakkor méltánytalan lenne megfosztani azon projekteket a különleges engedély lehetőségétől, amelyek időbeli okokból nem tartoznak a 6. cikk (3) és (4) bekezdése szerinti előzetes vizsgálat hatálya alá, amint azt a 6. cikk (4) bekezdése előírja. Ezeket a projekteket így szigorúbban korlátoznák, mint a későbbieket, amelyekre összességében alkalmazható a 6. cikk (2)–(4) bekezdése.

111. Következésképpen a *korábbi projektek* esetén az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdése értelmében is megengedett a természetvédelmi területek károsodása vagy jelentős zavarása, ha adottak a 6. cikk (4) bekezdése szerinti tartalmi feltételek, azaz a nyomós közérdeken alapuló kényszerítő ok – ideértve a társadalmi vagy gazdasági jellegű okokat –, az alternatív megoldás hiánya és a Natura 2000 általános egységességének megóvása érdekében tett kiegyenlítő intézkedések.

112. Noha az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) bekezdése szerinti formális hatásvizsgálatra ugyanis nincs szükség, azonban a tagállamok e mozgástere az igazolás igénybe vétele kapcsán korlátok közé szorul. Az adott eset összes releváns körülményét gondosan és pártatlanul kell megvizsgálniuk annak ellenőrzése érdekében, hogy e körülmények alátámasztják a belőlük levont következtetéseket. [59] Ezért a mérlegelés, az alternatív megoldások vizsgálata és a kiegyenlítő

58 – A (fenti 13. lábjegyzetben hivatkozott) Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ügyben hozott ítélet 35. pontja.

59 – A Bizottság mérlegelési jogkörének felülvizsgálatával kapcsolatban lásd a C-326/05. P. sz., Industrias Químicas del Vallés kontra Bizottság ügyben 2007. július 18-án hozott ítélet (EBHT 2007., I-6557. o.) 77. pontját, és a C-405/07. P. sz., Holland Királyság kontra Bizottság ügyben 2008. november 6-án hozott ítélet (EBHT 2008., I-8301. o.) 55. pontját, valamint az azokban hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

intézkedések megkövetelik, hogy az igazolni kívánt hatásokat megfelelően értékeljék. [60]

113. A jelen ügyben Spanyolország arra a célkitűzésre hivatkozik, hogy a külső energiaforrásoktól való függőséget csökkentse (ellátási biztonság), valamint a bányászatnak a helyi gazdaságban való jelentőségére. A jogbiztonság követelménye ezenfelül azt is megköveteli, hogy figyelembe vegyék a jogerős engedélyek [61] fenntartásához fűződő érdeket.

114. Ezeket az érdekeket kell az „Alto Sil" KVT veszélyeztetésével szemben mérlegelni.

115. A siketfajd megfelelő élőhelyének közvetlen elvesztése csak relatíve kismértékű a KVT-ben található ezen élőhelytípus teljes előfordulásával összehasonlítva. Az egységes adatlap szerint ott mintegy 2600 hektár található a 9230-as élőhelytípusból, galíciai-portugál tölgyerdőkből *Quercus robur*-ral és *Quercus pyrenaica*-val, Spanyolország hihető adatai értelmében vélhetően akár 4000 hektár. A „Fonfría" külszíni kitermelés által okozott veszteség ezért kevesebb, mint 1 %.

116. Bizonyosan súlyosabb a dürgési hely elvesztése és a déli részpopulációt fenyegető elszigetelődés. Mindazonáltal nem lehet kizárni azt, hogy a külszíni kitermelési projektek végrehajtásához fűződő érdek győzedelmeskedik a siketfajdot érintő hátrányok felett.

117. Egyébiránt nem létezik a KVT-t kevésbé terhelő alternatív megoldás. Kőszenet csak ott lehet a külszíni bánya költségelőnyeivel kitermelni, ahol megfelelő feltételek mellett található. Az egyéb tervezett kitermelési projektek többsége szintén a KVT-ben található, ezért legalább ugyanolyan nagy hatással bírnak.

118. Spanyolország ezenfelül különféle intézkedésekre hivatkozik, különösen a vadászat, az erdőművelés, az újraerdősítés, a tűzvészek legyőzése és a veszélyeztetett fajok védelme területén, [62] amelyek összességében az „Alto Sil" KVT-ben a siketfajdok javát is szolgálják. Lehetséges, hogy többek között a siketfajd élőhelyének közvetlen megsemmisítését ellensúlyozzák.

119. Mindenesetre a jelen esetben sem az érdekek mérlegeléséről vagy az alternatívák vizsgálatáról, sem a kiegyenlítő intézkedésekről nem kell itt véglegesen dönteni.

60 – Lásd a fenti 61. pontot és az ott hivatkozott ítéletet.

61 – Lásd a C-126/97. sz., Eco Swiss-ügyben 1999. június 1-jén hozott ítélet (EBHT 1999., I-3055. o.) 46. pontját, és a C-453/00. sz., Kühne & Heitz ügyben 2004. január 13-án hozott ítélet (EBHT 2004., I-837. o.) 24. pontját.

62 – Lásd az ellenkérelem mellékleteinek 271. és azt követő oldalait.

120. Hiányzik ugyanis az „Alto Sil” KVT károsodásának megfelelő értékelése. Az illetékes hatóságok mindeddig nyilvánvalóan nem ismerték fel, hogy a „Robledo El Chano” dürgési hely elvesztését a legnagyobb valószínűség szerint a „Fonfría” okozta, és egyáltalán nem veszik figyelembe a részpopulációk lehetséges elszigetelődését. Ezért az illetékes hatóságok részéről az érdekek mérlegelése nélkülözi a kielégítő alapot, és a kiegyenlítő intézkedések sem érintik ezt a két pontot.

121. Az „Alto Sil” KVT veszélyeztetése ezért nem igazolt.

5. Részeredmény a második jogalap második részéről

122. Ezek alapján meg kell állapítani, hogy Spanyolország megsértette az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdését, mivel nem tette meg a szükséges intézkedéseket, hogy megakadályozza az „Alto Sil” KVT-nek a „Feixolín”, a „Fonfría” és az „Ampliación de Feixolín” külszíni kitermelések üzemelése által okozott, nem igazolt károsodását.

C – Az „Alto Sil” javasolt közösségi jelentőségű természeti terület (KJTT) ideiglenes védelméről

123. A harmadik jogalappal a Bizottság azt kifogásolja, hogy Spanyolország 1998 januárjától a „Feixolín”, „Salguero-Prégame-Valdesegadas”, „Fonfría” és „Nueva Julia” kitermeléseken történő kőszénkifejtések tekintetében nem tette meg azon ökológiai érték biztosításához szükséges intézkedéseket, amellyel az „Alto Sil” javasolt terület nemzeti szinten rendelkezik.

124. Emlékeztetni kell arra, hogy az élőhelyirányelv értelmében a tagállamok az általuk a közösségi jegyzékbe felvenni javasolt, természetes élőhelyet magában foglaló és/vagy elsődleges fontosságú fajok élőhelyeként szolgáló területek vonatkozásában kötelesek megtenni a megfelelő védelmi intézkedéseket az említett természeti területek jellegzetességeinek megőrzése érdekében. Ezért a tagállamok nem engedélyezhetnek olyan beavatkozást, amely komolyan veszélyeztetheti valamely természeti terület ökológiai jellegzetességeit. Ez különösen igaz akkor, amikor egy beavatkozás jelentős mértékben csökkentheti a természeti terület nagyságát, vagy a területen élő veszélyeztetett fajok eltűnéséhez vezethet, vagy, végezetül, a természeti terület elpusztítását, vagy lényegi jellemzői megszüntetését eredményezi. [63]

63 – A (fenti 10. lábjegyzetben hivatkozott) Bund Naturschutz és társai ügyben hozott ítélet 44. és 46. pontja, a (fenti 31. lábjegyzetben hivatkozott) Stadt Papenburg-ügyben hozott ítélet 49. pontja és a (fenti 55. lábjegyzetben hivatkozott) ibériai hiúz-ügyben hozott ítélet 21. pontja.

125. Önmagában a siketfajdnak okozott, eddig megállapított károsítás e jogalap tekintetében nem bír jelentőséggel, mivel e faj védelmét az „Alto Sil” KVT biztosítja.

126. Mindazonáltal a KVT károsodásának vizsgálatakor megállapították, hogy a „Fonfría” külszíni bánya 17,92 hektárnyi területen a 9230-as élőhelytípus, a galíciai-portugál tölgyerdők *Quercus robur*-ral és *Quercus pyrenaica*-val megsemmisüléséhez vezetett, amelyet a siketfajd is használhatott. [64]

127. Emellett a Spanyolország által előterjesztett 2005-ös tanulmány [65] értelmében a „Fonfría” projekt következtében további védett élőhelytípusokkal rendelkező területek pusztultak el:

– 79,31 hektárnyi 4030-as élőhelytípus – Európai száraz fenyérek (a területen való előfordulás 0,36 %-a),

– 16,88 hektárnyi 4090-as élőhelytípus – Endemikus mediterrán hegyvidéki fenyérek sünzanóttal (a területen való előfordulás 0,64 %-a),

– 6,76 hektárnyi 6160-as élőhelytípus – Ibériai hegyvidéki *Festuca indigesta* szilikátgyepek (a területen való előfordulás 1,5 %-a),

– 76,05 hektárnyi 6510-as élőhelytípus – Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis*) (a területen való összelőfordulás nem ismert),

– 5,63 hektárnyi 8230-as élőhelytípus – Szilikátsziklák a *Sedo-Scleranthion* vagy a *Sedo albi-Veronicion dillenii* pionír növényzetével (a területen való előfordulás 0,1 %-a).

128. A 6510-es élőhelytípus kivételével, amelyet nem említ a területekről adott tájékoztató, ezen élőhelytípusok az „Alto Sil” javasolt terület ökológiai jellegzetességét alkotják. Veszélyeztetésük mindazonáltal nem minősíthető „komolynak”, mivel az érintett területek ezen élőhelytípusoknak csak nagyon kis részét teszik ki a javasolt területen, [66] és nem is elsődleges fontosságúak. Ez annál is inkább igaz, mivel a veszteséget más helyen ellensúlyozzák. [67]

129. Fontosabb a barnamedve, az élőhelyirányelv II. melléklete szerinti veszélyeztetett faj lehetséges károsodása.

130. A Bizottság által előadottak értelmében a külszíni kitermelések megakadályozzák e fajt abban, hogy közvetlen használja az igénybe vett területeket, és elűzik azt a

64 – Lásd a fenti 85. pontot.
65 – A keresetlevél mellékleteinek 235. oldala.
66 – Lásd a fenti 114. pontot.
67 – Lásd a fenti 118. pontot.

környékről. A Bizottság egy szakértői jelentés alapján e tekintetben egy 3,5–5 kilométeres távolságot jelöl meg. Ha a különböző külszíni kitermelések és más zavaró források összességét nézzük, kiderül, hogy e zavarási zónák a barnamedvék fontos vonulási útvonalát, a Leitariegos-folyosót zárják el. [68] A „Feixolín" és „Fonfría" kitermelések nyilvánvalóan közvetlenül e folyosón belül találhatók. [69]

131. A Bizottság ezen összefüggésben ugyan megemlíti annak szükségességét, hogy összekössék a barnamedve nyugati élőhelyét a kantábriai hegyekben, amelyhez az „Alto Sil" KJTT tartozik, a keleti élőhellyel, amely 50–100 kilométer távolságra található. A Leitariegos-folyosó mindazonáltal szemmel láthatólag nem függ össze közvetlenül e problémával. Sokkal inkább mindenekelőtt a különböző részpopulációk közötti észak–déli összeköttetésről van szó a nyugati élőhelyen belül. [70]

132. Ezen elzárás minden bizonnyal jelentős hatással volt a barnamedvék megőrzésére, azonban 1998 és 2004 között, az ideiglenes területvédelem hat éve alatt alig érte el az „Alto Sil" javasolt terület ökológiai jellemzői komoly károsodásának súlyát. Továbbá valószínűtlennek tűnik, hogy a barnamedve eltűnéséhez vezet. Spanyolország ugyanis nem vitatottan előadja, hogy a kantábriai hegyekben a nyugati élőhely populációja 1994 és 2007 között jelentősen növekedett.

133. Ezért nem állapítható meg, hogy a különböző külszíni kitermelési projektek megsértették az „Alto Sil" javasolt terület ideiglenes védelme elé támasztott követelményeket.

D – *A projekteknek az „Alto Sil" KJTT-re tekintettel való engedélyezéséről*

134. A negyedik jogalap első részével a Bizottság előadja, hogy Spanyolország megsértette az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) és (4) bekezdését, amikor engedélyezte a „Feixolín", „Salguero-Prégame-Valdesegadas", „Fonfría" és „Nueva Julia" külszíni kitermelési projekteket, anélkül, hogy megvizsgálta volna e külszíni bánya lehetséges hatásait, és mindenesetre anélkül, hogy betartotta volna azon feltételeket, amelyek mellett a projekteket a kedvezőtlen hatások ellenére végre lehetne hajtani.

135. Míg az „Alto Sil" terület a madárvédelmi irányelv értelmében vett KVT-ként már

68 – A keresetlevél mellékleteinek 672. és 675. oldala. Továbbá Palomero és társai, Cantabrian Brown Bear Trends, *Ursos* 18 (2), 145. és azt követő oldalai, 155. o. (a keresetlevél mellékleteinek 742. oldala), a külszíni bányászati tevékenységeket a barnamedvék mozgásának zavarási forrásaként és akadályaként említik.

69 – Kasztília és Léon régió természetvédelmi hatóságának 1998. november 13-i belső állásfoglalásának 114. oldala.

70 – Ez a LIFE-projekthez csatolt „Corredores de comunicación para la conservación del oso pardo cantábrico" dokumentumokból derül ki, a keresetlevél mellékleteinek 718. oldala.

2000. évi kijelölésétől kezdve e rendelkezések hatálya alá tartozott, ezek az élőhelyirányelv szerinti KJTT minőségükben a területre csak 2004-től voltak érvényesek. Az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) és (4) bekezdésében előírt védintézkedéseket ugyanis csak azon területek tekintetében kell megtenni, amelyeket az irányelv 4. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdése értelmében felvettek a Bizottság által meghatározott azon területek listájára, amelyeket közösségi jelentőségű természetvédelmi területté minősítenek. [71] Ez 2004-ben történt meg.

136. Az élőhelyirányelv 6. cikke (3) és (4) bekezdésének követelményei természetük alapján csak olyan engedélyező határozatokra alkalmazhatók, amelyeket azt követően hoztak, hogy e rendelkezések alkalmazandóvá váltak. [72]

137. Habár a Bizottság támpontokkal szolgál az „Alto Sil" KJTT veszélyeztetése tekintetében, nem nevez meg egyetlen projektet sem, amelyet 2004 óta engedélyeztek volna.

138. A beadványokban ugyanakkor megvitatták a Bizottság által az „Ampliación de Feixolínnek" a jelen jogalappal összefüggésben nem kifogásolt egyik engedélyét. Még ha a Bizottság kifogásolná is ezt az engedélyezési eljárást, ezen engedély a jelen eljárás szempontjából jelentéktelen lenne. Azt ugyanis csupán 2009 júniusában adták ki, tehát a 2009. február 1-jei indokolással ellátott vélemény határidejének lejártát követően.

139. Ezenfelül a viszonválasz támpontokkal szolgál arra, hogy 2008-ban határozatot hoztak a „Fonfría" projekt tekintetében, [73] amely valószínűleg az élőhelyirányelv 6. cikke (3) és (4) bekezdésének hatálya alá tartozik. Ez a határozat azonban nem tárgya az eljárásnak.

140. Márpedig 2004 után kiadott engedély hiányában a 6. cikk (3) és (4) bekezdésének állítólagos megsértése az „Alto Sil" KJTT tekintetében nem lehetséges. A negyedik jogalap első része így megalapozatlan.

E – *Az „Alto Sil" KJTT károsodásáról*

141. A Bizottság végezetül a negyedik jogalap második részével azt kifogásolja,

71 – Lásd a (fenti 10. lábjegyzetben hivatkozott) Dragaggi és társai ügyben hozott ítélet 25. pontját, és a (fenti 10. lábjegyzetben hivatkozott) Bund Naturschutz in Bayern és társai ügyben hozott ítélet 36. pontját.

72 – Az élőhelyirányelv átültetésére szolgáló határidő lejárta előtti korábbi tervekkel kapcsolatban lásd a (fenti 31. lábjegyzetben hivatkozott) Stadt Papenburg-ügyben hozott ítélet 48. pontját, valamint Sharpston főtanácsnok a C-388/05. sz., Bizottság kontra Olasz Köztársaság (Valloni e steppe pedegarganiche) ügyben 2007. május 3-án tett indítványának (EBHT 2007., I-7555. o.) 51. pontját.

73 – Lásd a viszonválasz 7. pontját, és a D-1. melléklet 19. és azt követő pontjait.

hogy Spanyolország a „Feixolín”, „Salguero-Prégame-Valdesegadas”, „Fonfría”, „Nueva Julia” és „Ampliación de Feixolín” külszíni kitermelések tekintetében nem tette meg az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdése által előírt intézkedéseket.

1. A védett élőhelytípusok megsemmisítéséről

142. Habár az imént éppen megállapítottuk, hogy az említett projektek nem tartoztak az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) és(4) bekezdésében foglalt, az „Alto Sil” KJTT-re gyakorolt hatás előzetes vizsgálatáról szóló előírásainak hatálya alá.[74] Ez azonban nem zárja ki a 6. cikk (2) bekezdésének olyan hatásokra történő alkalmazását, amelyek azután következnek be, hogy a KJTT-t felvették a közösségi listára.[75]

143. Az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdése szerint a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket a különleges természetvédelmi területeken [helyesen: különleges természetmegőrzési területeken] található olyan természetes élőhelytípusok és olyan fajok élőhelyei károsodásának és megzavarásának megakadályozására, amelyek céljára az egyes területeket kijelölték, amennyiben a zavarás mértéke ezen irányelv céljaira tekintettel jelentős hatással lehet.

144. Alapvetően a „Fonfría” külszíni bánya területén a védett élőhelytípusokkal rendelkező területek fent említett közvetlen pusztulása[76] az „Alto Sil” KJTT károsodását jelenti. A Bizottság mindazonáltal nem bizonyította, hogy e pusztulás mennyiben következett be 2004 után. Éppen ellenkezőleg, valószínűnek tűnik, hogy a fákat a 2001-től kezdődő kitermelés kezdetekor vágták ki. A KJTT-nek a közösségi listára történő felvétele előtti veszteségek ugyan a KJTT ideiglenes védelme alá tartoznak,[77] azonban Spanyolországnak nem kellett azokat a 6. cikk (2) bekezdése alapján megakadályoznia.

145. Az iratokból azonban arra kell következtetni, hogy a „Feixolín” bánya kiterjesztésének nem engedélyezett munkálatai olyan élőhelytípusok elpusztításával járt, amelyek a KJTT-nek a közösségi listára történő felvétele következtében védettek. Az eredeti kérelemben előirányzott 93,9 hektárnyi kitermelési felületen[78] 77,77 hektárnyi védett

74 – Lásd a fenti 134. és azt követő pontokat.
75 – Lásd a fenti 68. és azt követő pontokat.
76 – Lásd a fenti 126. és azt követő pontot.
77 – Lásd a fenti 127. és azt követő pontot.
78 – A keresetlevél mellékleteinek 212. oldala.

élőhelytípus található.[79] A nem engedélyezett munkálatok 35,24 hektárt érintettek.[80] Még ha feltételezzük is, hogy a nem engedélyezett kitermelés minden olyan területet magában foglal, amelyen nem találhatók védett élőhelytípusok, akkor is több, mint 19 hektárnyi védett élőhelytípus pusztult el. Egy, a spanyol kormány által előterjesztett, az érintett területek állapotáról szóló jelentés megerősíti ezt a véleményt, mivel aszerint legalábbis a növényzet kárt szenvedett.[81]

146. Amint azt már az „Alto Sil" KVT károsodásával összefüggésben megállapítottuk, e projekt hatásaiért Spanyolország felelősséggel tartozik,[82] és az igazolás lehetősége is kizárt.[83]

147. Így Spanyolország azáltal sértette meg az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdését, hogy nem tette meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megakadályozza az „Alto Sil" KJTT-n belül az irányelv I. melléklete szerinti élőhelytípusoknak az „Ampliación de Feixolín" külszíni kitermelés által történő megsemmisítését.

79 – A keresetlevél mellékleteinek 235. oldala: 45,64 hektárnyi 4030-as élőhelytípus – Európai száraz fenyérek, 6,52 hektárnyi 8220-as élőhelytípus – Szilikátsziklás lejtők sziklanövényzettel és 19,09 hektárnyi 9230-as élőhelytípus – Galíciai-portugál tölgyerdők *Quercus robur*-ral és *Quercus pyrenaica*-val.

80 – Az ellenkérelem mellékleteinek 442. oldala.

81 – Lásd a viszonválasz mellékleteinek 40. oldalát.

82 – Lásd a fenti 104. és azt követő pontokat.

83 – Lásd a fenti 109. pontot.

2. A szomszédos területek zavarásáról és az elszigetelő hatásról

148. A barnamedvéknek már a 2004 előtti időszakkal kapcsolatban bemutatott zavarása a külszíni kitermelések közelében található területeken, és a Leitariegos-folyosó – a barnamedve egyik fontos vonulási útvonalának[84] – elzárása azután is folytatódott, hogy a területet felvették a közösségi listára.

149. Ezek előzőleg ugyan nem érték el az ítélkezési gyakorlat értelmében a javasolt területek ideiglenes védelmével kapcsolatban a „komoly károsodás" mértékét, azonban az élőhelyirányelv célkitűzéseinek tekintetében jelentősek. A barnamedve ugyanis nem csak általa használható jelentős területeket veszít, hanem mindenekelőtt részpopulációkat szakítanak el egymástól. Minél tovább tart ez az elszakítás, annál nagyobb jelentőséggel bír.

150. Habár a 2005-ös tanulmány e hátrányokat nem tartja jelentősnek,[85] a barnamedve populáció visszaállítása tekintetében ugyanakkor a folyosó lehetséges elzárását tekinti az

84 – Lásd a fenti 129. és azt követő pontokat.

85 – A keresetlevél mellékleteinek 237. oldala.

egyik legnagyobb veszélynek.[86] A tanlmány „nem jelentős" minősítése így ellentmond saját megállapításainak.

151. Ezért legalább a „Feixolín", „Fonfría" és „Ampliación de Feixolín" külszíni kitermelések által keltett zaj és rezgés, valamint a Leitariegos-folyosó e kitermelések által okozott elzárása az „Alto Sil" KJTT zavarásának minősül, amely jelentős a barnamedvék megőrzése tekintetében.

152. Mivel a „Feixolín" és „Fonfría" külszíni kitermeléseket a területnek a közösségi listára történt felvételét megelőzően engedélyezték, az általuk keltett zavarások elvben igazoltak. Az „Alto Sil" KVT-n található siketfajdokkal összefüggésben már bemutatott alapelvek érvényesek.[87]

153. Az illetékes hatóságok azonban a barnamedvéket az „Alto Sil" KJTT-ben fenyegető veszélyeket lényegesen alaposabb vizsgálatnak vetették alá – különösen a 2005-ös tanulmányban –,[88] mint a siketfajdokat az azonos nevű KVT-ben fenyegető veszélyeket. A Bizottság ezt a vizsgálatot tartalmilag nem kérdőjelezi meg. Ezért e tanulmány megfelelő alapot szolgáltathat a barnamedvék veszélyeztetésének igazolására.

154. Alapvetően ezért nem lehet kifogásolni azt, hogy a spanyol hatóságok feltételezték a bányaüzemek további üzemeltetése kapcsán nyomós közérdeken alapuló kényszerítő okok – nevezetesen az ellátási biztonság, a munkahelyek és az engedélyek jogerejének – fennállását, és kizárták az alternatív megoldásokat.

155. Az említett tanulmány még olyan intézkedéseket is javasol, amelyek alkalmasnak tűnnek a Natura 2000 általános egységességének megóvására. Különösen a Leitariegos-folyosó barnamedvék általi további használatát kellene ugyanis biztosítaniuk.[89] A Bizottság nem kérdőjelezi meg ezen intézkedések alkalmasságát.

156. Ám itt sem kell véglegesen eldönteni azt a kérdést, hogy tényleges igazolásról van-e szó. Amint ugyanis azt maga Spanyolország előadja, az említett kiegyenlítő intézkedések mindeddig csak javaslatok, amelyeket még nem hajtottak végre.[90] Ezért még hiányoznak a Natura 2000 egységességének biztosításához szükséges intézkedések.

86 – A keresetlevél mellékleteinek 256. oldala.

87 – Lásd a fenti 106. és azt követő pontokat.

88 – A keresetlevél mellékleteinek 239., valamint 255. és azt követő oldala.

89 – A keresetlevél mellékleteinek 255. és azt követő oldalai.

90 – Lásd a viszonválasz 28. pontját.

157. Így nem állapítható meg, hogy igazolt lenne az „Alto Sil” KJTT-nek a „Feixolín”, „Fonfría” és az „Ampliación de Feixolín” külszíni kitermelésekkel szembeni megóvását szolgáló intézkedések elmaradása.

3. Részeredmény a negyedik jogalap második részéről

158. Következésképpen Spanyolország megsértette az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdését, mivel nem tette meg a szükséges intézkedéseket az „Alto Sil” KJTT a „Feixolín”, „Fonfría” és „Ampliación de Feixolín” külszíni kitermelések üzemelése által történő, nem igazolt veszélyeztetésének megakadályozására.

F – *A KHV-irányelvről*

159. Végezetül ki kell térni az első jogalapra, amellyel a Bizottság a KHV-irányelv 2. és 3. cikkének, valamint 5. cikke (1) és (3) bekezdésének alkalmazását kifogásolja a „Fonfría”, „Nueva Julia” és „Ladrones” projektek engedélyezése kapcsán. Először is azt kell megvizsgálni, hogy e projektek kapcsán egyáltalán szükség van-e az irányelv szerinti vizsgálatra, és ezt követően a vizsgálat tartalmára kell kitérni.

1. A környezeti hatások vizsgálatának szükségességéről

160. A KHV-irányelv 4. cikkének (1) bekezdése alapján az I. melléklet szerinti projektek tekintetében környezeti hatásvizsgálatot kell készíteni. A 97/11 irányelv által módosított változatban – az I. melléklet 19. pontja szerint – a KHV-irányelv hatálya kiterjed a 25 hektárt meghaladó kitermelési területtel rendelkező külszíni kitermelésekre.

161. Eszerint a „Nueva Julia” és „Ladrones” külszíni kitermelések esetén vitathatatlanul kötelező a környezeti hatásvizsgálat, mivel a KHV-irányelv I. mellékletének értelmében vett, 25 hektárt meghaladó kitermelési felülettel rendelkező külszíni bányákról van szó.

162. A „Fonfría” külszíni bánya engedélyezésére vonatkozó kérelmet azonban az iratok szerint [91] 1998. március 11-én nyújtották be. A 97/11 irányelv 3. cikkének (2) bekezdése szerint azon engedélyezési kérelmekre, amelyeket 1999. március 14-e előtt nyújtottak

91 – Az ellenkérelem mellékleteinek 38. oldala.

be, nem a KHV-irányelvnek a Bizottság által hivatkozott, a 97/11 irányelvvel módosított, hanem az eredeti változata vonatkozik. Így kizárt a KHV-irányelv 97/11 irányelvvel módosított változatának megsértése.

163. Kérdéses, hogy a Bizottság kereseti kérelmét – szövegével és indokolásával ellentétben – úgy kell-e érteni, hogy az magában foglalja a KHV-irányelv eredeti változatának megsértését is. Ez elképzelhető lenne, ha az irányelv két változata nem különbözne jelentősen a jelen ügyre történő alkalmazása tekintetében.

164. E változatok azonban jelentősen különböznek.

165. Mindenekelőtt 25 hektárt meghaladó kitermelési területtel rendelkező külszíni kitermeléseket csak a 97/11 irányelv által történő módosításokat követően kell a KHV-irányelv 4. cikkének (1) bekezdése és I. mellékletének 19. pontja értelmében vizsgálatnak alávetni. A KHV-irányelv eredeti változata értelmében a kőszén és barnaszén kinyerése a külszíni bányában ezzel szemben a 4. cikk (2) bekezdésének és II. melléklete 2. pontja e) pontjának hatálya alá tartozik. Ennek értelmében csak akkor van szükség vizsgálatra, ha jellegzetességei ezt a tagállamok álláspontja szerint megkövetelik. A jelen eljárásban nem fejtették ki, hogy szükség volt-e vizsgálatra.

166. Ezért a keresetet e tekintetben el kell utasítani.

167. Csupán arra az esetre, ha a Bíróság mégis ki kíván térni e pontra – például mert Spanyolország szemmel láthatólag úgy ültette át az eredeti KHV-irányelvet, hogy az ilyen projektek esetén kötelezően vizsgálatra volt szükség [92] – a következőkben másodlagos jelleggel megvizsgálom, hogy a környezeti hatásvizsgálatnak a Bizottság által hivatkozott hiányosságai fennállnak-e a „Fonfría” külszíni bánya tekintetében is.

2. A megvizsgált környezeti hatásokról

168. Ami az adott vizsgálatok tartalmát illeti, a Bizottság azt kifogásolja, hogy a projektek közvetett vagy kumulált hatásait a két érintett fajra – a siketfajdra és a barnamedvére vonatkozóan – nem vizsgálták meg kielégítően.

92 – A környezeti hatástanulmányra vonatkozó nyilatkozat értelmében, a keresetlevél mellékleteinek 72. oldala, a KHV-irányelv eredeti változatának spanyol átültetése értelmében a tervet kötelező jelleggel vizsgálatnak kellett alávetni.

169. A KHV-irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében hatásvizsgálatot kell végezni azon projektek esetén, amelyek várhatóan jelentős hatást gyakorolnak a környezetre. A 3. cikk leírja e vizsgálat tartalmát, és az 5. cikk szabályozza a megadandó információkat.

170. Spanyolország azt az álláspontot képviseli, hogy a közvetett és kumulatív hatások vizsgálata nem kötelező, hanem pusztán kívánatos. Ezt a KHV-irányelv IV. mellékletének 4. pontjához fűzött lábjegyzet szövegére alapozzák.

171. E lábjegyzet értelmében a projekt hatásainak ismertetésének ki kellene terjednie a projekt valamennyi közvetlen és bármely közvetett, másodlagos, kumulált, rövid, közép- és hosszú távú, tartós és átmeneti, kedvező és kedvezőtlen hatására.

172. A KHV-irányelv IV. mellékletének 4. pontjához fűzött lábjegyzetet az 5. cikk (1) bekezdésével összefüggésben kell értelmezni, amely a IV. mellékletre utal. Az 5. cikk (1) bekezdése a tagállamok számára bizonyos mérlegelési jogkört biztosít e közösségi rendelkezés belső jogi végrehajtása kapcsán. Eszerint elfogadják azokat az intézkedéseket, amelyek biztosítják, hogy a projektgazda a szükséges információkat közli, amennyiben úgy ítélik meg, hogy egyrészt az információ jelentős az engedélyezési eljárás adott szakaszában, és az adott projekt, projekttípus sajátos jellemzőire, és hogy ésszerűen elvárható a projektgazdától ennek az információnak az összeállítása. [93]

173. A KHV-irányelv IV. mellékletének 4. pontjához fűzött lábjegyzetben alkalmazott „kellene” (angolul: „should”, franciául: „devrait”) kifejezés azon mérlegelési jogkör további kifejeződése, amellyel a tagállamok a projekt környezeti hatásainak leírása elé támasztott követelmények kapcsán rendelkeznek. Ez a mérlegelési jogkör azonban bírósági felülvizsgálat alá tartozik. [94]

174. Ennek mércéje mindenekelőtt a KHV-irányelv 2. cikkének (1) bekezdése és 3. cikke.

175. A KHV-irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében egy projekt környezeti hatásait meg kell vizsgálni, ha azok jelentősek lehetnek. E vizsgálat tartalma ezért nem korlátozható bizonyos formalitásokra, hanem ki kell terjednie legalább azon hatásokra, amelyek jelentősek lehetnek.

176. Ezt erősíti meg a KHV-irányelv 3. cikke, amely a környezeti hatásvizsgálat tartalmát absztrakt módon definiálja. Eszerint a

93 – A C-287/98. sz., Linster-ügyben 2000. szeptember 19-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-6917. o.) 36. pontja.

94 – A (fenti 93. lábjegyzetben hivatkozott) Linster-ügyben hozott ítélet 37. pontja.

vizsgálat minden egyedi esetre vonatkozóan a megfelelő módon azonosítja, leírja és értékeli az egyes projektek közvetlen és közvetett hatásait az emberek, az állat- és növényvilág, a talaj, a víz, a levegő, az éghajlat és a táj, az anyagi javak és a kulturális örökség, valamint e tényezők kölcsönhatása vonatkozásában. Következésképpen a közvetett hatások minden esetben a vizsgálat részét képezik, és figyelembe kell venni az adott konkrét eset körülményeit. [95]

177. Ezenfelül a KHV-irányelv 3. cikke arra kötelezheti az illetékes hatóságokat, hogy további információkat szerezzenek be, ha az szükséges ahhoz, hogy a lehető legteljesebb módon értékelni tudják az érintett projektnek a különböző tényezőkre gyakorolt közvetlen és közvetett hatásait és az e tényezők közötti kölcsönhatást. [96]

178. Ezenfelül a konkrét eset körülményei alapján a teljes körű értékelés során a kumulált hatások is jelentőséggel bírhatnak. Ez abban is megmutatkozik, hogy a környezeti hatásvizsgálat szükségességéről való döntés során figyelembe kell ezeket venni. [97]

179. Következésképpen figyelembe kell venni a közvetett vagy kumulált hatásokat, ha azok a konkrét eset körülményei között jelentőséggel bírhatnak.

180. Az élőhelyirányelv alkalmazásával kapcsolatos fejtegetésekből kiderül, hogy éppen a különböző külszíni kitermeléseknek a siketfajdra és a barnamedvére gyakorolt közvetett és kumulált hatásai bírnak különös jelentőséggel az „Alto Sil" területen belül és annak szomszédságában. Ezért a „Fonfría", „Nueva Julia" és „Ladrones" projektek vizsgálatának magában kell foglalnia e hatásokat.

181. A „Fonfría" külszíni kitermelés környezeti hatástanulmánya ugyan megemlíti a barnamedvéket, azzal a megjegyzéssel, hogy azok élettere a projekttől északra fekszik, és ezért nem érintettek, [98] valamint a siketfajdot, amely valamivel távolabb, nyugatra fekvő területeket használ. [99] Ezen információk azonban nyilvánvalóan nem kielégítőek. Továbbá sem a két faj vonulási mozgásaira gyakorolt hatásokat, sem a „Robledo El Chano" dürgési helyet nem említik.

95 – A C-50/09. sz., Bizottság kontra Ír Köztársaság ügyben 2011. március 3-án hozott ítélet (EBHT 2011., I-873. o.) 37. pontja.

96 – A (fenti 95. lábjegyzetben hivatkozott) Bizottság kontra Ír Köztársaság ügyben hozott ítélet 40. pontja.

97 – A C-392/96. sz., Bizottság kontra Ír Köztársaság ügyben 1999. szeptember 21-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-5901. o.) 76. pontja.

98 – A keresetlevél mellékleteinek 95. oldala.

99 – A keresetlevél mellékleteinek 96. oldala.

182. A „Nueva Julia” külszíni kitermelés engedélyéhez csatolt dokumentumok [100] még csak meg sem említik a két fajt.

183. A legrészletesebbek a „Ladrones” külszíni bánya engedélyéhez csatolt dokumentumok. Ezekben a barnamedve tekintetében megállapítják, hogy csekélyebb jelentőségű területek vesztek el, és hogy a kitermelés nem akadályozza az élőhelyek közötti összeköttetést. [101] Ezzel szemben a siketfajd vizsgálata túlzottan felszínes. Az engedélyező határozat szerint ugyan megvizsgálták, és megnyugtatóan értékelték e projektnek a siketfajdra gyakorolt lehetséges hatásait. [102] E puszta állítás azonban nem bizonyíthatja, hogy ténylegesen végre is hajtották a szükséges vizsgálatokat.

184. Azt kell tehát megállapítani, hogy a „Fonfría”, „Nueva Julia” és „Ladrones” projektek környezeti hatásvizsgálata tartalmilag nem volt megfelelő.

100 – Az ellenkérelem mellékleteinek 72. és azt követő oldalai.

101 – Az ellenkérelem mellékleteinek 106. oldala.

102 – Az ellenkérelem mellékleteinek 105. és azt követő oldala.

185. Ugyanakkor a 2005-ös tanulmány – különösen a barnamedve tekintetében – lényegesen alaposabb. A környezeti hatásvizsgálatok hiányosságait azonban nem orvosolhatja. Amint azt a Bizottság helyesen kiemeli, e vizsgálatokat ugyanis a KHV-irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében az adott projekt engedélyezése előtt kell elvégezni.

186. Mivel a KHV-irányelvnek a „Fonfría” projektre történő alkalmazását csak másodlagosan vizsgáltam, meg kell állapítani, hogy Spanyolország a „Nueva Julia és „Ladrones” projektek engedélyezése során megsértette a KHV-irányelv 2., 3. cikkét, valamint 5. cikkének (1) és (3) bekezdését.

V – A költségekről

187. Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel mindkét fél csak részben lett pernyertes, maguk viselik saját költségeiket.

VI – Végkövetkeztetések

188. Mindezek alapján azt javasolom, hogy a Bíróság a következőképpen határozzon:

1. A Spanyol Királyság a „Nueva Julia” és „Ladrones” projektek engedélyezése kapcsán megsértette a 97/11/EK irányelvvel módosított, egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 1985. június 27-i tanácsi irányelv 2. és 3. cikkét, valamint 5. cikkének (1) és (3) bekezdését, továbbá a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (3) és (4) bekezdését.

2. Spanyolország megsértette a 92/43 irányelv 6. cikkének (2) bekezdését, mivel nem tette meg a szükséges intézkedéseket az „Alto Sil” különleges védelmi terület és közösségi jelentőségű természetvédelmi terület a „Feixolín”, „Fonfría” és „Ampliación de Feixolín” külszíni kitermelések üzemelése által történő veszélyeztetésének megakadályozására.

3. A Bíróság a keresetet ezt meghaladó részében elutasítja.

4. Spanyolország és az Európai Bizottság maguk viselik saját költségeiket.